

Pozdravljeni bratje Slovenskega Primorja

V nedeljo bo Laško prizorišče ene najpomembnejših kulturnih prireditev, veličastna manifestacija tesne povezanosti Stajerske z osvobodeno Primorsko in z brati, ki so še vedno izven meja naše socialistične domovine.

Okoli tisoč gostov naše sončne Primorske bo na ta dan vrnilo obisk laškimi rudarjem, ki so lani s svojimi kulturno-prosvetnimi sekcijami obiskali Novo Gorico in na podoben način, kot oni sedaj, ponesli pozdrave v melodiji narodnih pesmi svojega kraja.

Med vojno so nas občudovali. Dejali so: Kako naj bi bil poražen narod, ki se bori v brigadah, ki nosijo imena njegovih največjih pesnikov? Res je, pesem je že od nekdaj družila naš narod v veselju, bolesi, delu, borbi in svobodi. Zato, ker je pel, slovenski narod ni nikoli upognil pleč, kajti — upognjen se ne dá peti.

Prav tako kot takrat bo tudi ob tej priliki pesem oznanila nezlomljivo voljo našega naroda, neprecenljivo ljubezen, ki veže vse slovenske pokrajine, in odločno pripravljenost, storiti vse za svobodo še preostalih tisočev slovenskih grl, ki onstran meja pojo hrepence pesmi po svobodi, po združitvi z materjo Slovenijo.

Kot vselej, tako tudi sedaj italijanski frentizem in sploh vsi njegovi negativni »izmi« ne mirujejo. Oblasnikom v Rimu se hoče spet in vedno znova pokrajini, ki smo jih izrgali s krvjo iz krempljev rimske volkulje. Tudi tem velja, če ne predvsem njim, naša pesem, naš skupni napjev. »Bazovška« je enako močna, enako napenja prsi laškega rudarja kot prsi vipavskega vinogradnika. Ob tej pesmi in ob spominu na zatiralce slovenskega življa na naših zahodnih mejah, ob spominu na tiste, ki jih zahrbtni rimski plačanci še vedno preganjajo, v tem spominu se neha Stajerska, se neha Pohorje, takrat smo vsi Primorci...

Vez, ki je bila spočeta z obiskom laških rudarjev Gorici, je najprej povezala kopače črnega diamanta in graditelje nove, svobodne Gorice. Zdaj se ta vez razrašča. Na tem velikem srečanju ne bomo več vzklikali »Nova Gorica—Laško!«, temveč »Primorska—Stajerska!« Trbovelskemu rudarju bo drugoval tršati Kraševce, hrastniškim steklarjem bodo stisnili roke Vipavci, Tolminci bodo zapeli s Storjani.

Kaj bi bilo treba še povedati? To, kar čutimo, je težko napisati dovolj verno in čustveno. V naših očeh, dragi bratje, v našem stisku rok boste čutili veliko več. Toda zagotavljamo vas, to niso popirane besede, ker jih ta nosi, to so besede, ki so bile zalite s krvjo tisočev Stajercev, ki so se z vašimi fanti borili v prekomorskih brigadah in osvobajali sončno Primorsko ter prelivali kri za svobodo Trsta. Naša enotnost, ki je bila skovana v ožračju, napojenem s smotnikom in življočim jeklom, je nezlomljiva. Naše sodelovanje, ko si gradimo lepše, pravičnejše ognjišče, nas drži v besedi — Socializem. Večje nas uspehi, veselje in nesreča. Trepetali smo za vas, ko je laško zimo elementarna nesreča rušila vaše domove in jemala življenja, vi pa ste nam prišli na pomoč, deliti z nami svoje imetje, ko se je čez naše domove, tovarne in polja razlila besneča voda.

Bodite najpriljubnejši pozdravljeni med nami, dragi primorski bratje! Tu boste srečali svoje znane in neznane prijatelje. Srečali boste ljudi, katerih očetje ležijo na doberdopskem polju. Srečali boste sorodnike tistih, ki so omahnili na zmagovalnem pohodu na Trst, srečali boste narod, ki šteje Primorsko prav tako za svojo sveto zemljo, kot jo šteje vi. Tako nestrpni vas pričakujejo, kot da bi imeli v krvi tekoče srebro, ki ga Idrijčani kopljejo in dvigajo iz osrčja primorske zemlje.

Prepričani smo, da vam bo všeč pri nas. Verjamemo, da boste odhajali zadovoljni, toplih src in ponesli v svoje kraje naše plameteče pozdrave.

Zbor volivcev v Čretu je razpravljaj o družbenem planu mestne občine Celje

V ponedeljek, dne 21. t. m. se je pred terensko pisarno na prostem zbralo lepo število volivcev iz Čreta. Na dnevnem redu je bilo poročilo obeh ljudskih odborov Josipa Kotnika in Jožeta Zabuška. Prvi je poročal o pomenu združitve obeh okrajev mesta Celja in Celja-okolice v okraj Celje.

Nato je ljudski odbornik Jože Zapašek razložil predlog družbenega plana za mestno občino Celje in razčlenil tudi ožji predračun, iz katerega je razvidno, s kolikimi denarnimi sredstvi bo v tekočem letu 1954 razpolagala mestna občina in v kakšne namene jih namerava uporabiti. Volivci so z veliko pozornostjo sledili obema poročiloma, nakar je sledila živahna razprava.

Volivci so v celoti odobrili predlog predračuna, pri tem pa naprosili oba odbornika, naj celotnemu ljudskemu odboru mestne občine ob sprejemanju predračuna predložita želje Čretljanov. V okviru predračuna naj se najdejo sredstva, da se razširi vodovod tudi na gornji Čret, ki je še vedno brez zdrave pitne vode.

Čretljani pogrešajo tudi cestno razsvetljavo, ki se naj po končanih delih na Teharski cesti napelje tudi po sedanji obvozni cesti.

Savinjski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

Okrajni ljudski odbor Celje za odstranitev posledic poplav

Regulacija Savinje in hudournih potokov neodložljiva

V torek je bila v dvorani Narodnega doma v Celju skupna seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev. Zaradi zamude mnogih odbornikov se je seja pričela šele okoli devete ure, kar trideset ure po sklicanem času.

Uvodoma je tajnik OLO tovariš Piki prečital sklepe zadnje seje, potem pa je

podpredsednik OLO in predsednik sveta za gospodarstvo tovariš Miran Cvenk podal obširno poročilo o poplavi, o vzrokih poplave, o škodi, ki je nastala in o merah, ki jih je okrajni odbor prevzel ob tej elementarni nesreči. Sporočil je, da so najbolj prizadeti kraji Celje, vojniški predel, vitanjski sektor, Dobrna,

Frankolovo, kraji okoli Pirešice, laški sektor in dolina od Jurkloštra do Rimske Toplice. Tovariš Cvenk, ki je vršil dolžnost predsednika štaba za pomoč poplavljenim krajem, je poudaril, da se je prebivalstvo ob tej nesreči zelo dobro ponašalo, da so ljudje s pravo socialistično zavestjo pomagali reševati življenja, imetje in splošno ljudsko premoženje. V prvi vrsti so se izkazali pripadniki Jugoslovanske ljudske armade, z njimi vred gasilske čete, Rdeči križ in pripadniki številnih društev in organizacij.

V nadaljevanju je tov. Cvenk predložil navzočim gospodarsko škodo, ki je

nastala v zvezi s poplavami. V izčrpnih številkah (v kolikor so le-te lahko kot merilo za dejansko škodo) je posebej obravnaval škodo v industriji, kmetijstvu, komunalnih napravah, zasebnem premoženju itd.

V industriji je bila najbolj prizadeta Tovarna emajlirane posode, dalje Cinkarna, Metka, Tovarna sadnih sokov, pravzaprav večinoma vsa industrijska podjetja na področju, ki ga je zalila voda. O tem je naš časopis že pisal, zato vseh teh podatkov ne bomo še enkrat ponavljali. V svojem referatu je nanizal še škodo na ostalih področjih, kot je kmetijstvo, komunala itd.

Okrajni proračun spričo nedavne katastrofe ne bo spremenjen - Posledice škode se hitro popravljajo

Tovariš Cvenk je poročal o akciji pomoči, ki je zajela vso našo republiko, pa tudi iz vse države prihaja pomoč. Poudaril je, da se je ob tej nesreči ponovno izkazala socialistična zavest naših delovnih ljudi, da je bil štab za pomoč naravnost oblegan z dobrohotnimi posiljkami, vprašanji in korespondenco v korist poplavlencev. Po zaslugi te socialistične pomoči in s pomočjo hitrega ukrepanja ter izredne požrtvovalnosti prizadetih se škoda, ki je nastala, zelo hitro odpravlja. Industrija v kratkem času ne bo več trpela na proizvodnji, podjetja se hitro obnavljajo. V kmetijstvu so hitri posegi posebnih ekip pripomogli, da je bila doslej preorana vsa poplavljenca zemlja in ponovno zasedana s kulturami. Ekipe gasilcev so v mestu v razmeroma kratkem času izpraznile vse kletne prostore, ki so bili napolnjeni z vodo. Pri teh akcijah je sodelovalo 117 gasilskih čet iz vse Slovenije s približno 1500 gasilci. Mobilizirana delovna sila je prispevala povsod zelo uspešno na pomoč. Okrajni ljudski od-

bor je že lahko razveljavil odlok o mobilizaciji delovne sile. Veliko pomagajo tudi mladinske delovne brigade.

Škode v gozdovih, kjer so rušili drevesa plazovi in viharji, še ni bilo mogoče oceniti. Velika škoda je seveda tudi na gozdnih komunikacijah. Komunikacije so v okraju občno prizadete. Porušeni je bilo okoli 170 mostov vseh velikosti, okoli 90 km cest itd. V prvih dneh po poplavi je bilo veliko število cest neprehodnih, danes pa sta neprehodni samo še cesti od Vojnika preko Lemberga v Dobro in cesta od Jurkloštra do Rimske Toplice, kjer je voda odnesla okoli 16 mostov.

Okrajni ljudski odbor, je dejal tovariš Cvenk, je mnenja, da ni potrebno spreminjati postavk okrajnega proračuna. Škoda itak ne more biti na noben način do zadnjega solda povrnjena. Večina škode bo poravnal DOZ, drugo pa bo treba izpopolniti iz sredstev pomoči, iz raznih skladov, ki so na razpolago podjetjem in z dolgoročnimi, nizkoobrestnimi krediti.

Najučinkovitejša odstranitev posledic REGULACIJA

Ceprav je okraj Celje vedno zelo odločno postavil vprašanje regulacije Savinje in njenih hudournih pritokov, je bilo to vprašanje vedno potisnjeno na stran. Deloma je bilo zapostavljanje tega problema upravičeno, saj spričo velikih nalog v kapitalni izgradnji in skrbi za dvig družbenega standarda ni bilo mogoče izvesti vsega naenkrat.

Nedavna katastrofa pa je prehitela odlaganje in storila svoje. Nastala škoda gotovo presega stroške, ki bi bili potrebni za izvedbo regulacije vodnega sistema celjske kotline. Z regulacijo Savinje in pritokov zdaj ni več mogoče odlašati. Nedavna poplava je dovolj veliko opozorilo, skratka — boleča šola. K izvedbi regulacije je treba pristopiti nemudoma — že letos.

Okrajni ljudski odbor daje priznanje vsem požrtvovalnim kolektivom in posameznikom

Tovariš Cvenk je v svojem poročilu navedel veliko primerov požrtvovalnosti kolektivov in posameznikov, ki so se pri nedavni poplavi zelo izkazali. Posebno je pohvalil kolektiv Železarne Store, ki se je domala polnoštevno udeležil reševalnih akcij ter rešil velike količine materialne vrednosti. Tudi kolektiv Tekstilne tovarne v Prebolu se

je izkazal, enako enote Jugoslovanske ljudske armade, gasilska društva in še mnogi drugi. Neizmerno hvaležnost čuti okrajni odbor do vseh delovnih ljudi, ki so kakor koli pomagali prizadetim. Nemogoče je v podrobnosti navajati zasluge, objavljati točen seznam vseh, ki so prihiteli na pomoč. Okrajni odbor se bo vsem zahvalil še posebej.

Odborniki so bili v razpravi enotni — Najvažnejša je regulacija

V razpravi, ki je sledila poročilu tovariša Cvenka, so odborniki največ govorili o nastali škodi in o načinu, kako bi čim prej uravnali življenje v okraju na normalni tiri. Proti pričakovanju ni bilo v razpravi veliko primerov drobnih moledovanj in lokalnih teženj, ki bi bile odraz gledanja samo na ozko področje. Odbornikom je bilo jasno, da je treba prvenstveno usposobiti gospodarstvo v okraju, ker je to ključ za nadaljnje normaliziranje stanja vse tja do škode, ki jo je utrpel posameznik.

Odbornik iz Vojnika je izrazil željo, da bi čimprej pričeli z regulacijo Hudinje, ki zaradi svoje zavite, ovinkaste poti vedno poplavlja in uničuje sicer rodovitna polja.

Zastopniki savinjskih hmeljarjev, posebno pa tovariš Lubej, predsednik OZZ in republiški ljudski poslanec, so sporočili, da je letos — kakor lani — zopet v proračunu večja vsota sredstev za nadaljevanje regulacijskih del. Ložnica, katere dober del je že reguliran, je tokrat sicer prestopila bregove, toda škoda je bila veliko manjša, kot bi bila sicer.

Odbornik iz Brez je opozoril, da naj bi v bodoče mislili tudi na uspešnejše

Laško, Slovenske Konjice, Štore in Rogaška Slatina proglašeni za industrijske kraje

Okrajni ljudski odbor je na svoji seji proglasil za industrijske kraje Laško, Štore in Slovenske Konjice. Proglasitev se nanaša predvsem na potrebo prevozi izvrševanja gostinske dejavnosti po privatnem sektorju. Kot izključno turistični in industrijski kraj je bila priključena še Rogaška Slatina, katere gostinsko dejavnost je treba popolnoma socializirati. Na seji je bil podan predlog, da se tudi Zalec proglasi za industrijski kraj.

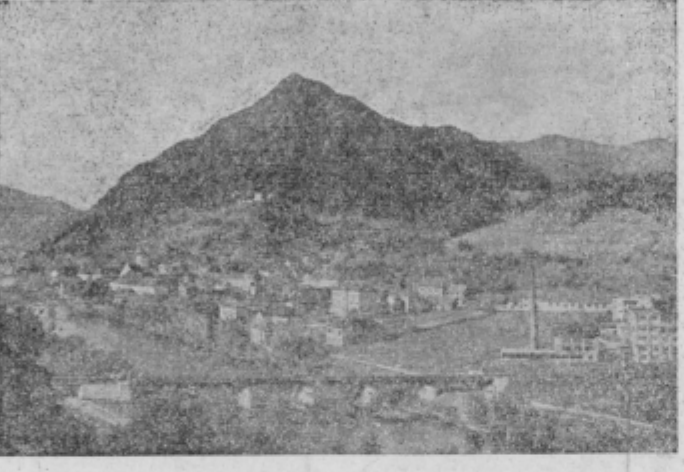
Prepoved privatnih gostišč v imenovanih krajih ni strogo omejena. V sporazumu z OLO in občinskimi odbori bodo lahko še vedno izjeme.

POMOČ KZ CELJE ZA ELEKTRIFIKACIJO KOŠNICE JE SPLAHNELA

Na nedavni seji OLO je odbornik iz Košnice tovariš Dolenc zahteval posajnila, kam je izginil denar, ki ga je pred leti predvidela KZ Celje za pomoč Košnici pri elektrifikaciji vasi. Denar, ki je bil Košnici namenjen, je bil doleten v znesku, ki ga je Kmetijska druga razdeljevala kot dobiček. Od tega je bržčas že dve leti, toda denar je splahnel.

Kam je izginil ta denar? Bi kdo vedel pojasniti?

KULTURNI DAN V LAŠKEM

Po zidovih mesta Laško ob bistri Savinji bližnje in daljne okolice naznanjajo lepaki vsem prebivalcem, da bo nedelja, 27. junija 1954 za vse udeležence iz Nove Gorice, Trsta, Gorice in Beneške Slovenije ter za vse domačine in goste, velik zgodovinski in kulturno nepozaben dan. V nedeljo se pripeljejo bratje in sestre od Soče, iz vinorodnih Brd, rodovitne Vipavske, kršnega Krasa, Gorjani in Tolminci, kakor tudi naši najdražji zamejni Slovenci, da povrnejo obisk delavcem-rudarjem iz Rečice pri Laškem, lanskeletni obisk, ki so ga ti posvetili goriškim ljudem in njih zemlji ob Soči.

Organizacijo tega dne vodiata DPD Svoboda »Dušana Poženela« Rudnika Laško in DPD Svoboda Nova Gorica.

S P O R E D :

DOPOLDNE: 1. Ob 7,15 sprejem gostov iz Primorja pred hotelom Henke.
2. Ogled Laškega.
3. Promenadni koncerti godb na pihala v parku zdravilišča Laško.

POPOLDNE: 1. Ob 15. uri v parku zdravilišča Laško pevski in godbeni koncert Svobode Nova Gorica.
2. Razvitje prapora Svobode Rudnika Laško ter pozdrav godbi Svobode Rudnika Laško ob priliki 30. obletnice njenega delovanja.
3. Množičen nastop pevskih zborov Svobod: Nove Gorice, Zabukovce, Preboda, Trbovelj, Hrastnika, Zagorja, Stor, Celja, Senovega, Rogaške Slatine in Laškega.
4. Množičen nastop godb na pihala Svobod: Nove Gorice, Zabukovce, Trbovelj, Hrastnika I in II, Velenja, Celja, Stor, Senovega, Maribora in Laškega.

Prireditve se bodo udeležili med drugimi tudi naši najvidnejši politični in kulturni predstavniki na čelu s predsednikom Zveze Svobod LRS tovarišem Ivanom Regentom.

Vabimo prebivalstvo bližnje in daljne okolice, da se polnoštevno udeleži tega velikega kulturnega dne.

Po sporedu bo vseljudsko rajanje.

Pridite v nedeljo, dne 27. junija v Laško.

**VABITA SVOBODA NOVA GORICA
IN SVOBODA RUDNIKA LAŠKO**

REORGANIZACIJA SVETA ZA GOSPODARSTVO PRI OLO CELJE

Doslej je Svet za gospodarstvo pri OLO Celje združeval tudi upravo za dohodke in urad za planiranje. Na svoji zadnji seji je OLO sklenil, da se ta dva urada osamosvojita. Ustanovili so samostojno Upravo za dohodke in Urad za planiranje.

Pogled na svet

Vesile, ki menijo, da samo njim pri-
tice gospodarjenje s svetom, vidijo samo
sebe in svoje zamisli: ravnotežje in za-
konitost pod katero si ponavadi pred-
stavljajo svojo voljo in svoje namene.
Ceprav so narodna čustva danes že tako
priznana dejstvo, da mimo njega noben
pameten človek ne more iti, one še
vedno rade zanemarjajo čustva in želje
malih pa tudi velikih narodov. Ni čuda,
če stanovito tli užigalna vrvice pod
sodom smodnika — pod našim pla-
netom. Vsakomur ugaja moč, vsakdo bi
bil končno rad močan. Toda moč se ne
da posnemati, moč je treba imeti.
Majhna država sama na sebi ne more
postati vesela, toda če jo vesela po-
memata kakor črva, ne da bi se zmenila
za nacionalna čustva, ponos in čast de-
žele, tedaj tudi majhna država utegne
okoli sebe združiti velike sile, ki spe
v ogroženih množicah sveta.

V preteklem tednu je, na priliko,
Guatemala doživela dobro organiziran
napad iz sosednjega Hondurasa in Nica-
rague. Guatemala se je drznila upirati
ZDA in njenemu sadnemu trustu, ki ga
je guatemalska vlada nacionalizirala.
Zdaj se tam odigrava stara, a vedno
nova komedija: ZDA, ki so gnale pro-
pagando proti komunističnemu režimu
v tej državi, ležeči v nevarni bližini
Panamskega prekopa, ene od najbolj
važnih strateških točk zapadne poloble,
nočejo biti agresor in tudi intervencije
najbrž ne bodo priznale. V Guatemali
naj bi šlo samo za državljansko vojno
med Arbenzom Toriellom ter med do-
slej še neznanimi uporniški voditelji.
Stvar obravnava varnostni svet OZN.
Predsednik te mednarodne institucije
je to pot Amerikane. Upajmo, da ji ne
bo izstavljal še eno ubožno sprčevalo, ne
glede na to, da jo je svet ustanovil
prav z namenom, za vse čase onemogo-
čiti nasilje velikih nad malimi. Proti
Guatemali se je že postavila Velika
Britanija, sama se boječ za svoje ve-
gasto posest v Srednji in Južni Ame-
rici. Stvar je bila reširana verjetno na
skrajno kratek rok, kajti izstreljena je
bila nova novica, da je Arbenz že od-
stopil, proseč milosti za svoje pristaše.
V dobro je treba šteti Mexici oz. ge-
neralu Cardenasu, ki se je izrekel zoper
nasilje nad Guatemalo.

Kar drži: demokracija je jamstvo mi-
ru, demokracija znotraj držav in v zu-
nanjepolitičnih odnosih. Tujega neče-
mo, svojega ne damo. Zal se vsaka dik-
tatura, vsak imperializem sklicuje na
nekako ljudsko voljo in ko obračunava
z zopernikom, vedno privleče na dan
nekake »svetlečine«, v imenu katerih je
treba potegniti za meč.

Zenevska poplava diplomatskih govo-
rov izginja v pesek raznih komisij; te
bodo gledale to in ono kost, ki jo je na
mednarodni gostiji vrgel pod mizo Na-
puh, nato pa se bodo razšle. Dulles je
prvi pobegnil iz Svica in zdaj že ozna-
nja polom konference, peselec se obiska
obeh konservativnih voditeljev Velikega
Albiona. Anglosaški svet bo prvič »sa-
hiral« brez Francije. To za Francoze ne-
kaj pomeni. Politični Dien Bien Fu, ki
ga je Zahod doživel s padcem Lanielove
vlade, mora nekako preboleti Francija,
z njo vred pa tudi Zahod. Kajti obra-
čajmo, kakor že hočemo, Zeneva je po-
kazala, da je Francija slaba, da Ve-
lika Britanija na Daljnem vzhodu no-
če energično nastopiti, ZDA pa ne mo-
rejo zbrati okoli sebe trdno zvezo.

Novi francoski predsednik Mendès-
France objavlja pametne stvari: časten
mir v Indokini, tak, da bi bila na-
vzočnost Francije v Indokini in fran-
coske življenjske koristi zajamčene.
Glede EOS ni objubil ničesar do-
ločenega, saj je že skoraj jasno, da je
politika Male Evrope, ki jo žene Ame-
rika po vojni, propadla. Zdaj je nanjo
naredil novo ofenzivo Malenkova, s po-
nudbo nemškimi industrialcem, češ,
Vzhod je prostrano tržišče, ki ga nikjer
drugod ne boste dobili. To je obenem
topovski strel proti Adenauerju. In
končno, čemu skrivati: francoski obram-
bi svet je odločno odklonil evropski
armado prav v teh dneh. Predsednik
je objubil tudi gospodarsko sanacijo
Francije. Ta pa je odvisna od tega, ali
se bo umaknila iz Indokine ali ne.
Ce se ne bo, ni govora o sanaciji, ogro-
žen pa je tudi prav resno svetovni mir.
Toliko so se že »otipali« v Zenevi. Fran-
cijo namreč čaka tudi ureditev Tunisa
in Maroka. Arabci dobro vedo, kdaj je
treba plasirati upravičene zahteve po
avtonomiji, po spoštovanju nacionalnih
čustev. Francija ta čas predstavlja
»bolnega moža« ob Rokavu. Mendès-
France ga meni lečiti do 20. julija. Če
se mu dotle nič ne posreči, bo dvignil
roke in prepustil njegovo usodo dru-
gemu vraču. Tudi to je nekaka novost
v povojni francoski zgodovini.

In še nekaj obrobni novic: Mc
Carthy, Mesija sodobne republikanske
Amerike, se ni ustrašil armade in je
napadel tudi FBI, ameriško obveščeval-
no službo, da se ni borila s komunizmom
kakor treba. Pravi, da je zadnjih 21 let
eno samo izdajstvo, prišel je tudi eno
leto Eisenhowerjeve vladavine. Posegel
je celo v Anglijo, kjer uči na birming-
hamski univerzi dr. Cort, Mc McCarthy
pa terja njegovo izročitve, češ da je
dezertir in seveda komunist. Japonci
so poslali gospodarsko misijo v SZ, isto-
čano pa sklenili, da bodo povečali ob-
rambne sile; na OZN so sprejeli Haško
konvencijo o zaščiti kulturnih dobrin v
primeru vojne; Vzhodni Pakistan je
vsak dan trdnjeje ameriško vojaško
oporišče, indijski listi pišejo, da opo-
rišče za napad na SZ, general Harding,

V Žalcu posluje podružnica Zavoda za socialno zavarovanje

Pred nedavnim so bile volitve v
skupščino podružnice socialnega zavarova-
nja v Žalcu. Na prvem zasedanju tega
družbenega foruma, dne 3. VI. 1954,
je bil za predsednika skupščine izvoljen
znani agilen delavec na tem področju
tov. Koša k. Na čelu sedemčlanskega
izvršnega odbora pa je kot predsednik
tov. Herodež Albin iz Tovarne nogavic
v Polzeli. Obsežne administrativne po-
sle v tej podružnici, ki zajema 11 občin
savinjskega področja s približno 6000
zavarovanci in 1600 upokojenci pa bo
vodila ena najboljših uslužbenk zavoda
iz Celja tov. Butkovič Slava.

15. junija se je začelo uradno delo v
novih, lepo urejenih prostorih v Žalcu
nasproti Narodne banke. Pet uslužbenk
bo imelo dovolj administrativnega in
tehničnega dela, saj bo podružnica reša-
vala večino zadev, ki jih opravlja tudi
zavod v Celju. Posebno odgovorno na-
logo bodo imeli člani skupščine, katerih
naloga je predvsem v tem, da kot za-
stopniki delovnih kolektivov čim bolj
in čim tesneje približajo to področje

Zakaj primanjkuje vajencev tekstilne stroke

Že v 1950. letu je v zveznem Uradnem
listu št. 19 izšel pravilnik o strokah in
poklicih ki je še danes v veljavi. Tedaj,
torej pred polnimi štirimi leti, so bili v
13. točki tega pravilnika določeni po-
klici tudi za tekstilno stroko, in sicer:
predilec lanu in konopolje ter bombaža,
predilec mikane in češljane volne ter
svile, tkalec, apreter bombaža, svile in
volne, barvalec, belilec in tekstilni ti-
skar. Za to število lepih poklicev je bila
določena učna doba 36 mesecev — torej
ni krajša kakor za druge, morda lažje
in manj pomembne poklice.

Kljub navedenemu pravilniku pa je
do danes preteklo mnogo časa in še da-
nes nimamo v tekstilni industriji niti
enega vajenca za to stroko vsaj na pod-
ročju celjskega okraja; podjetja pa
imajo vajence drugih pomožnih strok
in poklicev, za kar imajo manj možno-
sti dobre strokovne vzgoje, kakor v
lastni matični stroki. V teh letih smo
torej izgubili precejšnje število dobrih
kvalificiranih tekstilnih delavcev, kar
ne bomo tako lahko nadomestili. Na-
stane vprašanje, zakaj je bilo ravno v
tej industriji in je še danes tako gleda-
nje na vzgojo strokovnega kadra, zakaj
se do letos (ko je tekstilna tovarna v
Jaršah kot edino podjetje le razpisala
učna mesta za vajence svoje stroke) ta
problem ni načeljal, čeprav smo se
lahko zavedali, da je dosednji način
vzgoje kadrov očitno pomanjkljiv.

Verjetno je takemu odnosu vzrok do-
sedanja dolgoletna tradicija in praksa,
ko so se v tekstilni stroki usposabljali
kadri samo s priučevanjem in so se le
srednji strokovni kadri vzgajali v tek-
stilnih šolah. Verjetno je k temu sta-
lišču pripomoglo tudi mnenje nekaterih
ljudi na bivših direktorijah, čeprav za
njihovo stališče nikjer ni bilo in tudi
danes ni in ne more biti utemeljenih
razlogov.

Tekstilni strokovnjaki bodo verjetno
potrdili, da teoretično strokovno in
splošno znanje v tej stroki ni nič manj
važno, kot na primer v gradbeništvu ali
kje drugje, in vendar so tu sprejemali
in vzgajali vajence v dobre kvalifici-
rane zidarje in tesarje, dočim je tek-
stilna industrija svoje kadre samo pri-
učevala (prevedba v 1950. letu in ne-
kateri izpiti še namreč ne dokazujejo
splošnega strokovnega znanja, ki ga
mora imeti kvalificiran ali celo visoko
kvalificiran delavec v neki stroki in
poklicu, čeprav je tak poklic in naziv
formalno priznan).

Ce smo torej dosedaj na to vprašanje
gledali napačno in površno, potem bi
bilo prav, da vsaj v letošnjem letu,
ravno sedaj, ko se bo v naših šolah
sprostilo precej mladine, ki naj bi se
vključila v uk, spremenimo svoje sta-
lišče in se resno pomislimo o sprejeman-
ju vajencev in vajenk v našo tekstilno
industrijo, in sicer v vse poklice.

Pri reševanju tega problema bodo ver-
jetno izbila na dan razna, morda celo
nasprotujoča si gledišča, ki pa ne bi
smela najti napačnega zagovornika.

Šef angleškega imperialnega štaba, je
v Ameriki konferiral z ameriškim vojs-
kovodjemom Radfordom in Ridgwayem,
poglej so bili tudi avstralski in franco-
ski vojskači. Italija bi rada na hitro
roko sedla v EOS, dokler je voz še na-
prežen. Verjetno zaradi izsiljevanja in
ameriške pomoči, ki jo je dobro kari-
kiral Anglež Vicky: zobje te pomoči so
— nemška oborožitev. In podarjenemu
konju res ne kaže gledati na zobe.
Churchill bo šel v Ameriko kot vitez
reda kraljčine podveze, kar je prav
tako kažipot v politični pokoj kakor
priznanje za zasluge, ki jih ima ta veliki
Anglež za angleški imperij pa tudi za
zmago nad fašizmom v zadnji vojni.
Zgodovina nikoli ne bo mogla mimo
njegove politike, ki jo je konec leta
1938 razložil v Chingfordu svojim vo-
lovcem in jo nato s svojim delom tudi
uresničil. Tekrat je zahteval, da se
ustanovi mednarodno razsodišče, ki bo
varovalo mednarodni pravni red in bo
moglo prisiliti vse države, da se bodo
podrele določbam mednarodnega prava.
T. O.

našega dela zavarovancem. Izvršni od-
bor je že na svoji prvi seji reševal ne-
katera pereča vprašanja, le žal, da se
je od številnih povabljenih predstavi-
telkov množičnih organizacij udeležil
seje samo predstavnik KSS.

Na tej seji so člani odbora sklenili,
da se bodo pri svojem delu naslanjali
na širši krog ljudi in da bodo naloge
opravljali skupno z drugimi forumi in
organizacijami. Ena od njihovih prven-
stvenih nalog bo, da bodo zbrali čim
več podatkov o stanju gospodarskih po-
močnikov in gospodinskih pomočnic,
da bodo ugotovili število zavarovanih,
skratka, da bodo na podlagi zbranih
gradiva lahko izvedli potrebne ukrepe.

Naloge so številne in težke, vendar pa
izredno koristne in hvaležne. Zavarova-
nci Savinjske doline tja gori do
Vrnskega bodo sedaj po svoji skup-
ščini sami reševali pereče probleme so-
cialnega zavarovanja. To je še en ko-
rak naprej v našem družbenem upra-
vljanju, ki bo gotovo v kratkem času
pokazal dobre uspehe.

Morda se bo tudi postavilo vprašanje
strokovnih šol za te učence, problem
internatov, strokovnih učiteljev in dru-
ge težkoče, vendar pa te, do sedaj nere-
šene zadeve, ne bi smele biti ovira, da
tudi v letošnjem letu v tekstilni indu-
striji opustimo tako važen korak, kakor
je ravno vzgoja strokovnega kadra.

Ne zamudimo prilike, ker nas bo si-
cer čas in potreba po kvalitetnejšem
blagu, po širšem strokovnjaku, ki naj
bo tudi upravljal podjetja, ne samo
ozek proizvodni, prislil pozneje k te-
mu ukrepu. Prikažimo naši mladini le-
poto in koristnost te stroke in posamez-
nih poklicev ter jo vzgajamo v tej
smeri — to delo se nam bo v kratkem
bogato obrestovalo.

Tovarna tehtnica pred gradnjo novih tovarniških prostorov na Spodnji Hudinji

Današnja Tovarna tehtnic se je raz-
vila več ali manj slučajno iz bivše obrt-
ne delavnice, osnovane pred približno
50 leti, kar že bežen pogled na nje-
no sedanjo podobo, brez posebne teža-
ve ugotovi. Rastla je pod stihijo tržiš-
ča, ki jo je ustvarilo in zadovoljevala
potrebe, ki jih je takratni trg postavl-
jal pred njo.

Potrebe so rastle in prerastle kapaci-
teto, toda zunanja, tehnična slika
podjetja se ni dosti izpremenila.

S splošnim forsiranim razvojem na-
še industrije po vojni, so bile postav-
ljene pred Tovarno tehtnico nove, obsež-
nejše in glede na vlogo podjetja v
verigi jugoslovanske inndustrije, iz-
redno važne naloge. Absoluten dvig

Novi kvalificirani delavci iz Industrijske steklarske šole v Rogaški Slatini

Steklarska šola v Rogaški Slatini je
bila v zadnjem času večkrat omenjena
v našem časopisu. To je prav, saj smo
tako važno panogo našega gospodar-
stva in še posebno šolo, ki naj daje tej
panogi dobre kadre in s tem pravilno
smer, le preveč zanemarjali. Ponokod
so se celo pojavljala zgrešena stališča
in zgrešena nasprotna delovanja na tem
področju.

Borba za pravilno mesto steklarske
industrijske šole traja že nekaj časa in
se po vseh izgledih sedaj približuje k
zmagi. Vse zapletljaje — včasih celo
intrige, poznaajo najbolje tisti, ki so vse
to čutili na svoji koži in vendar je zma-
galo to, kar v takih primerih mora zma-
gati, namreč zdravo stališče in pravilno
gledanje. Temu so se morali podrediti
celo najostrejši nasprotniki, katerih ni
manjkalo.

V Rogaški Slatini sedaj ne stoji samo
lepo zgrajena, ometana in urejena ste-
klarska šola, temveč stoji trden in do-
ber center kjer se bodo vzgajali naši
kadri steklarske stroke.

Letos je šola izročila steklarskim pod-
jetjem 40 novih kvalificiranih delav-
cev. Odsli so v vse tovarne in bodo
na podlagi teoretičnega in strokovnega
znanja nadaljevali začeto delo na dolo-
čenih delovnih mestih.

Končne izpite so položili vsi gojenci.
Med njimi je kar 8 odličnjakov. Prav
je, da jih poimensko poznamo, ker so
si to zaslužili, saj so nekateri prišli v
šolo brez prave predizobrazbe in so
tako lepe uspehe lahko dosegli le z
mnogo volje, pridnostjo in vztrajnostjo
ter nenehno pomočjo učnega osebja.
Tov. Vrečko Zdravko ima same odlič-
ne ocene, Viher Darko je le za eno
stopnjo slabši, nadalje so odličnjaki:
tov. Turnšek Vlado, Gnidč Branko,
Josifovski Peter, Pečovski Trajan, Si-
menovski Aleksander in Popović Mičo.
Tem prvakom šole sledijo drugi s prav
dobrim, dobrim in zadostnim uspehom.
V letošnjem letu bo šola nadaljevala
s svojim delom. Na objavljeni razpis

prihajajo dnevno prijave, da bo šola v
prihodnjem šolskem letu polno zase-
dana.

Do začetka pouka bodo v šoli uredili
brusilnico in še nekatere druge delav-
nice in v kratkem, kar je nujno po-
trebno, tudi svojo lastno peč, da bodo
lahko še uspešneje vzgajali nove stro-
kovnjake.

Šola ima torej sedaj trden temelj.
Vanj je treba zidati, in sicer kar ko-
rajžno zidati, ker se stavba ne bo več
zmajala, kakor se je tu in tam v do-
sedanjem času. Tak je naš splošni raz-
voj in ne pomaga nobeno zavarjevanje.
Strokovna šola v Rogaški Slatini je lep
in jasen primer zmage nad tistimi, ki
hote ali nehotе ovirajo naš pravilni
razvoj.

Kmetijska in Gospodarska šola v Sentjurju bosta priredili razstavo

Kakor je Savinjski vestnik že pisal,
sta v potekajočem šolskem letu po
raznih prenosovih po vojni zopet za-
živeli enoletna splošna kmetijska in
prav tako enoletna splošna gospodinj-
ska šola. Obe šoli zbirata kmečko mla-
dino, ki se namerava vključiti v kme-
tijsko proizvodnjo. Naša zasebna kakor
tudi združna kmetijska gospodarstva
in gospodinjstva potrebujejo splošno in
strokovno čim bolj izobražene gospo-
darje in gospodinjke in kmetijski obrati
kvalificirane delavce in delavke. Zaradi
tega je potrebno zajeiti v kmetijske šole
višje stopnje, kakor sta šoli v Sentjurju
pri Celju, čim več kmečke mladine. Da
bi prikazali pomen in vrednost kme-
tijskega šolstva, bosta priredili šoli ob
koncu prvega šolskega leta razstavo.

Razstava, ki bo v nedeljo, 27. junija,
bo prikazala življenje in učno delo,
zlasti pa njegovo praktično stran. Raz-
stava bo gotovo zanimala okoliško
kmečko pa tudi ostalo prebivalstvo,
posebej še mladino kmetijsko-gospodar-
skih šol, zato si je ne zamudite ogledati.

To je trenutna situacija, ki predstavlja
s svojim obstojem stalno grožnjo,
da kolektiv ne bo mogel izpolniti svojih
obvez do družbe. Zato je kolektiv sklenil,
da bo s temeljito adaptacijo in razširitvijo
tovarniških prostorov nekdanje
tekstilne tovarne na Spodnji Hudinji,
problem temeljito rešil in dal
tovarni tisto lice in sestav, ki ga po-
goji tržišča, važnost podjetja in racio-
nalna ter ekonomska proizvodnja za-
htejava.

Potrebne načrte je izdelal v skladu
z zahtevami sodobne arhitekture in de-
lovne zaščite kot zahtevami produk-
cije projektivni biro Celje.

Moderno adaptiranim prostorom se
bo dozdala še montažna hala s potreb-
nimi delavnicami, skladišči in sodob-
nimi sanitarnimi instalacijami. Nov ob-
seg tovarne bo na ta način narasel na
približno 3.000 m² in bo kolektiv dosegel
predvideni 77% dvig proizvodnje. Z
omenjeno koncentracijo produkcije bo
podjetje lahko zaposlovalo 250 ljudi ter
jim dalo solidno osnovo za dvig delov-
ne storilnosti. Povečal se bo asortiment
s pristopom k izdelavi novih avtomat-
skih nagibnih tehtnic, avtomatskih silos
tehtnic in k izpolnitvi proizvodnje re-
gistrskih aparatov s kontrolnimi tra-
kovi.

Poleg tega, da bo tovarna zadovolje-
vala naše notranje potrebe, bo lahko
nastopala na inozemskem trgu. Ze se-
daj, če bi kapaciteta zadostovala, bi
lahko prodala večje količine svojih pro-
izvodov v tujino. Licitacije v Turčiji
so na primer pokazale, da se cene pod-
jetja enake cenam inozemskih konku-
rentov, v Egiptu so bile pa celo nižje.
V ilustracijo — tovarna je morala od-
kloniti zanimanje indijskih državnih že-
leznic za večjimi količinami vagonov
tehtnic iz istih razlogov.

Danes stoji tovarna neposredno pred
novo gradnjo. Kolektiv je bil objavljen
kredit, sicer le v iznosu 20 milijonov
od zahtevanih 70 milijonov, s strani
Ljudskega odbora mestne občine Celje.
Načrti so gotovi in dela, ki se bodo
kmalu pričela, do jeseni se bodo vsi
obrti skoncentrirali, bodo dala Celju
tovarno, kot jo kaže slika makete. Me-
sto samo, pa se bo zopet iznebil enega
izmed industrijskih obratov v strogem
centru in pridobilo novo kapaciteto, ki
bo Celju in državi v ponos.

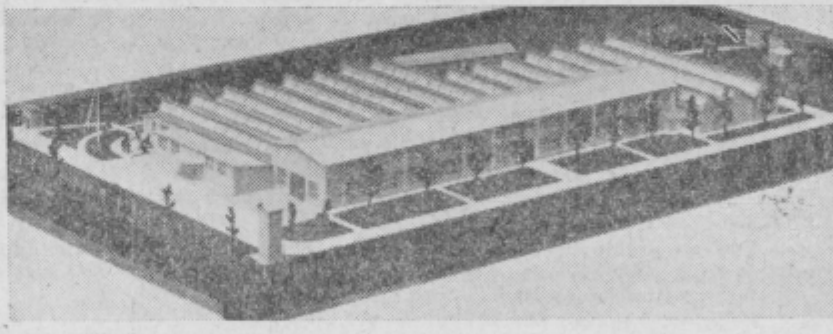
Kako je bilo z obveščevalno službo ob poplavi

Prebivalstvo poplavljenih področij
precej razpravi, češ da je bila ob-
veščevalna služba pri zadnji elemen-
tarni nesreči pomanjkljiva. O tem so
razpravljali tudi oblastni organi z ga-
silskimi društvi in ugotovili, da je bil
v Celju dan pravočasno znak za ne-
varnost (ne za ogenj), toda prebivalstvo,
ki take nesreče ni pričakovalo (niti
kdorkoli), se za te znake ni dovolj zme-
nilo. Res je, da posebnega znaka za
poplavo ni. Sirene v Celju so tulile
znak, kot bi bil za zračno nevarnost.

Treba bo vsekakor urediti tudi to in se
domeniti za znak, ki bi opozarjal pre-
bivalstvo za take primere.

SRBSKI RDEČI KRIŽ ZA POPLAVLJENCE 200.000 DINARJEV

Glavni odbor Rdečega križa LR Srbije
je za poplavlence v Sloveniji poslal
200.000 din pomoči. Slovenskemu Rde-
čemu križu naroča, da naj bo tolnač
iskrenega sočustvovanja, ki ga izraža
članstvo Rdečega križa Srbije.

Maketa nove Tovarne tehtnic

Štajerska V BORBI

Srot Zofka:

Spomin na dogodke pred dvanajstimi leti

Z mojem sva takrat stanovala v Drakslerjevi hiši na Polulah. Hiša stoji na kraju, da lahko neopaženo prideš do nje. Tu je bila partizanska javka v prvih dneh organiziranega upora proti Nemcem.

Moj mož Ivan in njegova dva brata Jakob in Ernest Drakslar so bili že od začetka ilegalni delavci in ker smo stanovali skupaj v hiši, smo tudi žene morale biti seznanjene z nalogami narodnoosvobodilnega gibanja. Pri nas so se pogostoma oglašali razni ljudje. Cetu jih nisem poznala, sem vendar slutila kdo so in zakaj prihajajo.

Nekega deževnega jesenskega dne leta 1941 je tov. Kunej pripeljal k nam Tončko Čečev. To je bilo moje prvo srečanje z okrožno sekretarko OF. Do podrobnosti nas je seznanila z nalogami in ta dan smo ustanovili odbor žena. V tem odboru so bile Fani in Berta Drakslar ter jaz. Začele smo zbirati material in širiti propagando. Krog simpatizerjev je vedno bolj rasel. Vedno več ljudi je odhajalo v partizane. Pri nas smo tiskali tudi propagandni material.

V noči 30. aprila me je zbudilo trkanje na vrata. Bila sem presenečena, ko sem pred vrati zagledala Tončko Čečev. Zeblo jo je in prosila me je, naj jo pustim noter, da se malo ogreje. Bila je tudi precej v skrbeh. Pripovedovala mi je, da ne ve, ali se ji je sanjalo, ali je bilo res, da jo je sredi noči v šupi, jer je spala, pokril nek visok možki z odevjo, ki je zadržila z nje. Tudi v postelji ni mogla zaspati. Imela je težke slutnje. Bala se je izdati.

In res je slutnje niso varale... Po direktivi Tončke Čečeve je bil 4. maj določen za odhod nekaterih aktivistov v partizanske vrste. To je bil sončen, lep pomladanski dan, ki pa je mnogim ljudem v Celju in okolici prinesel nesrečo.

Usodnega dne je bila Čečeva pri meni. Odločila je svojo zimsko obleko in oblekla eno od svojih letnih kril. Spominjam se, kako mi je še od daleč mahal z roko v pozdrav.

V celjskem starem piskru so takrat gestapovci že imeli enega naših najstarejših aktivistov Gorenjaka z njegovo zaročenko. Gorenjak je pod pritiskom gestapovskih rabljev priznal vse svoje delovanje in izdal sodelavce, ki so bili tik pred odhodom v partizane. Nemci so seveda takoj stopili v akcijo.

Nič hudega sluteč, me je mož tisto popoldne poslal v mesto. Poiskati sem morala njegovega brata in nakupiti nekaj najvažnejših stvari, ki bi jih vzel s seboj v partizane. Nazaj grede pa sem na svojo grozo zvedela, da so med tem Nemci moža aretirali, prav tako njegovega mlajšega brata Antona in Jakoba. Ernesta seveda niso našli doma. Možev drugi brat, po katerega sem šla, je že prišel do hiše, pa je pravčasno opazil nevarnost in ušel, pravzaprav ga je opozorila tov. Hobetova. Ko sem prišla domov, sem hitro uničila vse, kar bi še poslabšalo položaj aretirancev.

Močno sem se čudila, ko sem videla prihajati po cesti Tončko Čečev. Najbrž ni vedela, kaj se je pravkar zgodilo. Prihajala je iz mesta, kjer so stikali za našimi somišljeniki, nanjo pa je bila razpisana velika nagrada. Povedala sem ji, kaj se godi. Bila je razburjena in ni omenila, da je v Petrovčah prav tako. Hitro je odšla. Takrat sem jo videla zadnjikrat.

Takoj za njo je prišel Ernest in še tisti večer odšel v partizane. Zvečer so prišli Nemci in že tretjič premetali vse, da bi našli orožje. S šestletno punčko sem šla spat k Fani in Drakslerjevi, ki je bila tudi sama z dvema punčkama.

Okoli treh zjutraj nas je zbudilo močno streljanje okoli hiše. Vmes je zakričal nek ranjenec. Nemci so navalili na hišo in Fani jim je šla odpret. Z naprjenim orožjem so nam grozili, da so se otroci kar zvijali v grozi in joku. V šupo, kjer so bili le zajci, so vrgli bombo, da jo je razneslo in na hiši pobilo okna. Nemci so v vežo privlekli ranjenega kurirja Kuneja. Iz neznanega razloga je padel v roke Nemcem, ki so ga ravnili v trebuh. Prosil je Drakslerjevo, naj mu posodi nož, da se bo končal, ker je slutil, kakšne muke ga čaka. Toda Nemci so ga ozdravili in pozneje je bil ustreljen. Nikogar ni izdal.

Naslednji dan je moja sestra odpeljala mojo hčerko. Tretji dan sva se z Drakslerjevo namenili na Gestapo, da bi možema dali nekaj cigaret. Toda že v mestu so naju aretirali. Potem se je začela tudi zame trnjeva pot. Zasedanje, ponižanje, toča kamenja je letela na naju na dvorišču Starega piskra. Tega ni mogoče verno popisati, kaj vse se je dogajalo in tisti mučičnici. Ščasoma sem popolnoma otopela, po-

zabila sem, da sem sploh še človek. Neznosno je bilo pod ljudmi, ki so znali sladko laskati, pa seveda tudi do smrti pretepati. V celici sem mislila le še na moža in malo hčerko. V najtežjih trenutkih nam je vtilvala pogum tov. Potratova. Toda, ko je zvedela za smrt svojega moža in videla tri nepreskrbljene otroke, je tudi njej upadel pogum. Pozneje je v taborišču umrla. V celici št. 55 je bila tudi Slava Širca, potem Danica Frecetova iz Celja, ki je imela takrat komaj 15 let. Njenega očeta, dva brata in sestro Marico so gestapovci zveržinsko mučili. Z usodo te nesrečne deklice so Nemci tudi meni govorili. V edino tolažbo sta nam bili paznici Lipovšek Marija in Zinka Haukman, katerih se hvaležno spominjamo številne sotrpinke.

Bila sem že popolnoma izčrpana, ko mi je Lipovškova izprosila zdravniški pregled. Ne morem popisati mojega obupa, ko mi je zdravnik povedal, da bom zopet mati, saj sem med tem časom zvedela, da bodo moža ustrelili, za prvo hčerko pa nisem vedela, kje je. Pozneje so mi povedali, da jo je neka ženska izvabila moji materi in jo predala gestapovki.

Alojzijo Zura, ki je bila aretirana z Gorenjakom, so Nemci pridobili zase

Dvoje spominskih plošč v laški okolici

V okviru proslav »Štajerska v borbi« bodo prve dni julija na področju med Laškim in Rimskimi Toplicami dve prireditvi. Dne 2. julija bodo odkrili spominsko ploščo Stancar Ivanu na stanovanjskem bloku pri separaciji rudnika Laško. Dva dni pozneje pa bo na Kojzici odkrita spominska plošča tovarišem, ki so 22. maja 1941 ustanovili pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Štajersko.

Ko so me povabili na ta sestanek, sem bil vesel in nestrpen hkrati. Kot delavcu mi je bilo jasno, da italijanski fašizem in nemški nacizem nista prijatelja delavstva, temveč da sta pobornika kapitala. Nujnost in neizbežnost borbe z okupatorjem sem slutil, toda bili smo tisti čas brez prave organizacije, kjer bi kaj več o tej borbi zvedel.

Na sestanku smo slišali mnogo spodbudnih besed in navodil. Najbolj mi je ostal v spominu narodni heroj Zidanšek, ki je govoril o organizaciji OF. Povedal je, kako se je OF ustanovila v Ljubljani in začrtal osnovne smerice za delo na Štajerskem.

Mesec dni pozneje je bil drug tak sestanek na tem področju. Ta sestanek je bil na Govcah nad Sv. Jedertjo pri Laškem. Sestanka so se udeležili zavodni Slovenci različnih političnih prepričanj iz vsega celjskega okoliša. Izvoljen je bil okrajni odbor OF. Mene so takrat izbrali za predsednika, tajnik je bil tov. Grčar Tone, blagajnik stavbenik Kukovec, čevljar Veber pa je bil postavljen za propagando. Odbor si je na svoji prvi seji razdelil delo in področja. Vsak je moral na svojem področju ustanovljati vaške odbore OF in širiti propagando. Meni je bil dodeljen južni predel okraja, to se pravi laški sektor. Moj najboljši pomočnik je bil Stancer.

OBCINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV RIMSKE TOPLICE

vabi vse bivše borce, aktiviste in ostale državljane,

da se udeležijo dne 4. julija 1954

PARTIZANSKEGA MITINGA

ki ga prirejamo ob 13. obletnici ustanovitve Pokrajinskega odbora

Osvobodilne fronte za Štajersko.

Odbori Zveze borcev, SZDL, sindikatov, JLA in LM, organizirajte med vašim članstvom udeležbo, da nas bo na proslavi čim več in da bomo s to proslavo dosegli svoj namen!

Zveza borcev NOV — Rimske Toplice

Velenje pred občinskim praznikom 6. julijem

Kdo še ni čul o velikem industrijskem centru Velenju? Rudnik lignita bo dal že letos trideset milijonov ton lignita — več kot vsi slovenski rudniki v stari Jugoslaviji. Tako velika proizvodnja v tem kraju zahteva več in več delavcev. Dotok prebivalstva stalno narašča. Nove stanovanjske zgradbe rasejo kot gobe po dežju. Osem sto novih stanovanj bo zgrajenih v bližnji bodočnosti.

Zunanja podoba se je z novimi stanovanji, z jezerom, novim stadionom in letnim kinom popolnoma spremenila. Staro in Novo Velenje veže le eno: svobodoljubnost in neodvisnost. In pred trinajstimi leti??

Ko je okupator pregazil slovensko zemljo, tudi Velenjani niso mirovali. Le nekaj tednov po okupaciji in že se je začel upor. V noči med 6. in 7. julijem so bili potrgani vsi nemški kričeji le-paki in kažipotji ter zbrisane nemške parole. Drugo jutro je nasmejano sonce grozeče pobarvalo napise: Dol s fašizmom! Zivela KPS! — Nemškim krvnikom je strah zlezal v kosti. Se isti dan in naslednje dni so aretirali nad sedemdeset zavednih sinov domovine in Partije in jih odvedli v zloglasno taborišče Mauthausen. Le redki so se vrnili...

Kljub racijam in grožnjam švabskih želenjcev se je upor naglo razširil po vsej Saleški dolini. Na znani partizanški gori — Graški gori — se je utaboril štab Saleške edinice, ki so jo vodili: Ulihi Kristl in Jože, Polh Franc-Izak, padli Melanšek in še drugi. Saleška

edinica se je še isto leto združila s Savinjsko ter sestavila prvi štajerski bataljon, ki ga je vodil narodni heroj Stane Rozman. Bilo je nešteto diverzantskih akcij in obračunov z izdajalci slovenskega naroda. Višek je upor dosegel leta 1941 v nenadnem, a dobro pripravljenem napadu na Šoštanj dne 10. oktobra.

Velenje se bo tako pomembnega zgodovinskega dogodka, kot je začetek vstaje v tem predelu slovenske zemlje, dostojno in svečano spominjalo. Občinski praznik bo združen z rudarskim praznikom — 3. julijem.

Na večer pred praznikom bodo zagoreli po bližnjih hrih partizanski ognji. V nedeljo, dne 4. julija bo zjutraj budnica, popoldne povorka na jezero, kjer bo bogat spored: godba, recitacije, pevske in telovadne točke ter igra »Brigada prihaja«.

Naslednje jutro bodo izvedli partizanski napad na bližnje Pesje. Tam bo miting in odkritje spominske plošče padlim borcem. Nato bo pohod v Velenje, kjer bo miting. Na njih bosta govorila stara borca Polh Franc-Izak in Ulihi Kristl. Popoldne bo vedro! Debeli se bodo pomerili s suhim v nogometni tekmi.

Se neko posebno oblečbo bo imel velenjski občinski praznik. Pomenil bo novo zmago. Do 6. julija bodo zgrajene štiri nove in moderne učilnice, v katere se bodo v jeseni vselili naši najmlajši.

Občinski praznik v Velenju bo pomemben uvod v veliko partizansko manifestacijo v Ostrožnem pri Celju.

—OV—

Osemletna šola v Vitanju je dostojno zaključila šolsko leto

V zadnjih dneh je bilo kaj živahno v vseh krožkih vitanjskega pionirkega odbora. Pripravljali so se na slovesen zaključek šolskega leta. Za 18. junij so povabili tovariše iz Socke in Stranic na prijateljsko tekmovanje. Zbralo se je preko 500 pionirjev. Tekmovali so v skoku v daljino, metanju žoge v krog in z igro »Med dvema ognjema«. Zanimivo je bilo opazovati, kako so pionirji navijali za svojo »reprezentanco«. Doseženi rezultati so pokazali, da posvečajo na teh šolah telesni vzgoji veliko pozornosti.

V nedeljo pa so vitanjski pionirji priredili akademijo. Na sporedu je bila igra, plesi, telovadne točke in petje. Prav posebno se je odrezal pionirski pevski zbor, ki ga odlično vodi tovari-

šica Nagodetova. Nekaj prav težkih pesmi so zapeli tako lepo, da so bili navzoči izredno navdušeni in so pevci želi splošno odobravanje. Zelo je uga-jala tudi folklorna skupina, ki je morala svojo točko ponoviti.

Istega dne je bila v šoli odprta razstava moških in ženskih ročnih del, risb in pismenih izdelkov. Razstava je pokazala, da je na šoli precej dobrih risarjev in tudi zanimanje za ročna dela je veliko. Ves dan so prihajali starši pa tudi mladinca in občudovali res vzorno urejeno razstavo.

TUDI KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA BETON SE JE IZKAZAL

Naslednji dan po strašni noči so člani kolektiva že v zgodnjih urah prihiteli na pomoč svojim tovarišem. Direktor tovariš Jeras je organiziral pomoč v hrani in obleki. Proti večeru smo bili vsi poplavljeni že prepeljani v Dom oddiha na Gomilsko, kjer smo imeli dobro stredo nad glavjo in suhe postelje. Čeprav je bilo podjetje skoraj na vseh prostorih poplavljen, so člani kolektiva še vedno našli dovolj razumevanja in prišli pomagati tudi poplavljenim članom kolektiva. Pomagali so čistiti stanovanja, odnašati blato itd. Zlasti so se izkazali Divjak, Lesjakova, Trančič, Bohinc in še mnogi drugi. Podjetje zbira sredstva za pomoč svojim poplavljenim članom in popravlja stanovanja. V nekatera so se stanovalci že vselili, v druga pa se bodo v kratkem.

Regulacija vodnega sistema v celjski kotlini bi stala okoli milijardo in pol

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik okrajnega ljudskega odbora tovariš Riko Jerman je v razpravi o ukrepih v zvezi s poplavo predložil odbornikom način in sredstva, ki bi jih potrebovali za dokončno ureditev celotnega vodnega sistema v okraju. Po do sedaj izdelanih načrtih je razvidno naslednje:

Pri vseh poplavih se zaustavlja Savinja in voda ostalih potokov na celjskem ovinku, kjer je bila pred vojno že začeta regulacija. Dokončna predstavitev struge v novo korito bi stala okoli 69 milijonov dinarjev. K temu je treba pristihi še stroške za prestavitve proge na levi breg bodoče struge, za razširitev železniškega vozlišča še nadaljnjih 200 milijonov dinarjev. Nov cestni most, ki bi v tem primeru moral biti zgrajen namesto majavih dveh »kapucinarjev«, bo stal 100 milijonov dinarjev. Regulacija Savinje na celjskem ovinku, ki bi bila izvršena nekako do sredine parka, bi torej stala 369 milijonov dinarjev. Če bi regulacijo Savinje podaljšali še do izliva Ločnice, bi ta podaljšek stal še 110 milijonov dinarjev.

Neizbežna je seveda regulacija Voglajne. Njeno strugo je treba poglobiti in iz stoječega toka narediti tekočo rečico. Regulacija do Tovarne organskih barvil je preračunana na 166 milijonov dinarjev. Podaljšek regulacije do Te-harj bi terjal še nadaljnjih 75 milijonov dinarjev.

Regulacija hudournu Hudinje bi stala do Šmarjete 16 milijonov dinarjev, od Šmarjete do Škofje vasi pa 24 milijonov dinarjev. Od Škofje vasi naprej ni mogoče oceniti stroškov, ker načrtov še doslej ni bilo.

Regulacija Koprivnice in Sušnice bi zahtevala 113 milijonov dinarjev in dokončna regulacija Ločnice 285 milijonov dinarjev. Vzhodna Ložnica (v Celju sta dve) bi zahtevala 33 milijonov dinarjev.

Minimalni stroški za navedena dela bi torej znašali milijardo in 200 milijonov dinarjev. Če računamo, da je treba regulirati še potoke, ki v navedeni program še niso vsteli, je treba računati najmanj na nadaljnjih 300 milijonov dinarjev, zato znašajo minimalno predvideni stroški eno milijardo in pol.

Računati je treba, da v primeru ponovnega odlašanja lahko vedno znova pride do nesreč in velikanske škoda, treba je gledati perspektivno, računati na bodočnost. Pri urejenem vodnem sistemu celjske kotline lahko mirno računamo na milijardne »prihranke« ob vsaki večji poplavi.

V ostalih tokih dnevnega reda so razpravljali na seji še o pravnih in organizacijskih vprašanjih. Popoldne je predsednik Okrožnega sodišča v Celju podal izčrpano poročilo, ki ga bomo priobčili v prihodnji številki našega lista. Poročilo je zelo poučno in opozarjamo vse bralce, naj bodo pozorni na ta sestavek.

Sledila je še točka, v kateri je komisija za volitve in imenovanja poročala o nekaterih spremembah, predvsem novoimenovanjih in o razpustu upravnih odborov pri vseh podružnicah Narodne banke v okraju. Narodna banka za okraj bo imela samo en upravní odbor pri centrali, medtem ko bodo sedanje podružnice v okraju samo administrativne ekspoziture Narodne banke v Celju.

Iz Celja...

Avtomobil PD Celje je dobro prestal svojo prvo vožnjo

(Dogodek v noči neurja)

V petek, 4. junija 1954 je bila poskusna vožnja z avtomobilom Planinskega društva Celje, ki je urejen tudi za potniški promet.

Popoldne ob 14. uri smo se odpravili iz Celja na Pohorje do Mariborske koče. Vreme ni bilo prav ugodno, vendar ni bilo mogoče prelagati poskusne vožnje, ker je imel avtomobil drugi dan 5. junija t. l. pričeti z redno vožnjo Celje—Logarska dolina.

Med potjo navzgor, po številnih serpentinah, nas je ujela nevihta in skoro popolnoma premočeni smo prišli v Železničarski dom, kjer smo si sušili vrhno obleko in nato nadaljevali pot do Mariborske koče.

Motor je ves čas brezhibno delal, z lahkoto premagoval klance in ovinkne. Šofer pač ni slutil, kaj ga ta dan še čaka.

Zunaj je medtem lilo kot iz škafe in zato smo venomer odlašali z odhodom in čakali, da bo dež prenehal, ker se to ni zgodilo, smo se pač morali odpraviti na pot nazaj v dolino. V Slov. Bistrici smo se za 15 minut ustavili, nato pa nadaljevali pot po razmočeni cesti proti Celju, odkoder smo slišali strašno grmenje.

Tostan Frankolovega je bilo strašno razdejano. Vozili smo se že po vodi, ki je preplavila cesto in drla na njeno levo stran. Obstali smo. Ko so se nam približali bosonogi kmetje in z njimi 2 miličnika, so nam povedali, da so pravkar preživeli strašno neurje in nas svarili, da naj ne nadaljujemo vožnje proti Celju.

Ker je šofer vztrajal na nadaljevanju vožnje, smo se počasi vozili skozi naselja ob glavni cesti in tu videli v svitu žarometa, kaj je napravilo neurje in kaj še povzroča vedno bolj naraščajoča voda na cesti in na zemljišču na obeh straneh ceste.

Asfalt je bil na nešteti mestih popolnoma odtrgan, drevje je ležalo po cesti na več krajih, čez njo so ležali tu in tam hlodi, voda je nosila razne vrste lesa, male kočice, kakor kokošnjake, zajčje hleve, pasje čuvajnice... V nekaterih hišah ob cesti je voda stala že do oken.

Mlajši iz naše družbe so morali na nekem mestu stopiti z avtomobila, si sežuti čevlje, in odmetavati hlode, da smo lahko nadaljevali pot.

Slišali smo jokanje žena, ki so iskale

otroke v temi. Može so preklinjali, ko so iskali živino in nosili razne predmete iz hiš.

Malo pred Vojnikom nam je prišla nasproti večja skupina vojakov, ki so se držali za roke. Pred njimi je v vodi, ki je vovokom že naraščala do trebuha, gazil vodo njihov oficir. Dejali so nam, da ne bomo mogli priti v Celje, ker voda stalno narašča.

V Vojniku je drla voda v hiše in v Prekorškovi gostilni se je voda vlija, kakor hudournik od zadnje strani skozi vodo na ulico. Prebivalci so se umaknili v nadstropje, le nekaj moških je bilo videti, kako so hodili med hišami po vodi in reševali posamezne predmete.

Pripeljali smo se končno v Gaberje in prišli do vojašnice. Tu nam je voda udrila v izpuh, saj je voda stala ponekod meter in pol visoko, zato je šofer zavozil popolnoma na levo na pločnik in obstal pred enonadstropno hišo nasproti vojašnice.

Voda je še venomer naraščala. S pomočjo klopi, ki smo jo iztrgali na avtomobilu in jo naslonili na okno, v prvo nadstropje Kokošinekevega stanovanja, odkoder so nam vrgli še vrh, smo zlezli iz avtomobila. Šofer in še štirje tovariši so ostali v avtomobilu, ker niso tvegali telovadbe po deski v prvo nadstropje in računali s tem, da bodo v skrajni nevarnosti prišli vojakom s čolnom ponje. To pa ni bilo potrebno, ker voda ni toliko narasla, da bi bila zalila tudi prostor v avtomobilu ali ga dvignila.

Z oken smo vso noč opazovali dogodek na poplavljeni cesti in na dvorščiki vojašnice. Na poštnem nabiralniku na Svetelovi hiši, je nad 2 uri sedel mož, ki so ga končno vojakji rešili. Tudi mi smo, še predno smo obstali pred Kokošinekovim stanovanjem, rešili nekega možkega, ki se je držal za drevo ob cesti.

Ob 5 zjutraj, ko smo opazili, da je voda padla že na približno 50 cm, smo se spustili iz nadstropja zopet v avtomobil in se odpeljali po cesti mimo pokopališča na Golovcu skozi Ostrožno in Babno. Ves čas smo se vozili po vodi. Vrnili smo se po Ljubljanski cesti v mesto.

Vse to je samo površen opis dogodkov iz one strašne noči, ki nas je dohitela na cesti. Avtomobil PD Celje je svojo poskusno vožnjo v vsakem pogledu odlično prestal.

Dr. M.

TRIBUNA

V času cvetja živimo in zato si želimo vsi prebivalci našega mesta, da bi stanovanjska svojca okrasili s cvetlicami. Ponekod so se že pojavili lični zabojčki s cvetlicami, vendar je še vedna oken brez cvetlic. Kdor koli ima doma kak zabojček, naj si ga postavi na okno in vsadi cvetlice. Naše ulice se iz dneva v dan urejujejo in olepšavajo, prav tako tudi fasade številnih hiš v mestu in zato bi cvetlice na oknih še posebej dvignile zunanji izgled naših zgradb in s tem našega mesta. Tudi uradi naj ne zaostajajo pri tem, naj si vzamejo kot zgled Okrajno sodišče v Celju, ki je kakor lani tudi letos poskrbelo za cvetlične zabojčke. Stavba Mestne hranilnice in Celjske tiskarne ne zaostajata za sodiščem, posnemajte jih vsi, ki ljubite naše mesto in si želijo, da bi se ne samo prebivalci, temveč tudi tuji prijetno počutili pri nas.

Zaboji za smeti, ki jih je lansko leto uvedla »Snaga« v Celju, so skrajno nepraktični. Sedaj poleti, ko ti zaboji čaka v vežah na izpraznitev, se nabirajo tam celotni roji muh in drugega mrčesa, v vežah ostane nesnaga po izpraznitvi, pa tudi sicer se okrog zabojev, kjer se zbira odpadki med tednom, širita smrad in mrčes. Zabojke bo treba tudi obnoviti in — kakor čujemo — bodo dražji, kakor so bili prvotni. Na vsak način se je pokazalo, da je zamisel teh zabojev zgrešena in da je veliko bolj higiensko in praktično, da se smeti in odpadki mečejo v greznice oziroma v smetiščne jame, ki morajo biti seveda pokrite. Hišni sveti naj sklenejo, da se odpravijo nepraktični zaboji in uredijo zopet smetiščne jame!

Trgovine so ob sobotah popoldne sedaj zaprte, kar prvoščno našim trgovskim uslužbencem, vendar bi bilo v interesu prebivalstva, turistov in izletnikov, da bi — kakor lansko leto — bila vsako nedeljo dopoldne odprta po ena špecerijska trgovina.

PREBIVALCI JOŽEFOVEGA HRIBA BI RADI IMELI ZVEZO S »SKALNO KLETJO«

Ze v bivši Jugoslaviji je bil namen, zvezati Jožefov hrib s »Skalno kletjo«. Do izvršitve pa takrat ni prišlo. Zadeva je postala sedaj zopet aktualna, saj je tam doli pekarna, mlekar, trgovina in mesarija. Gospodinj z Jožefovega hriba pridejo do teh trgovskih podjetij le po velikih ovinkih, ker ni neposredne zveze. Njih želja je, da bi se ustvarila najkrajša zveza po terenu, ki je bil za to določen že v bivši Jugoslaviji. Začasno pa naj bi se omogočil najbližji prehod preko bivšega Planinčevega posestva, ki je last Splošne ljudske imovine. S tem začasnim preходом ne bi to posestvo utrpelo nikake škode, tistim pa, ki bi se radi posluževali trgovin pri »Skalni kleti«, bi to bilo zelo olajšano.

Iz sodne dvorane

26-letni šofer brez zaposlitve Karel Fece iz Smartnega ob Paki je bil v jeseni leta 1953 zaposlen kot šofer pri trgovskem podjetju »Koloniale-Zivila« v Celju. V tem času je imel tovarni avtomobil v popravilu v avtodelavnici Bremec v Celju. Ker je bil kot šofer zainteresiran, da bi bil avto čimprej popravljen, je zahajal v avtodelavnico in tudi sam pomagal pri popravilu avtomobila. Meseca novembra 1953 je iz te delavnice zmanjkal magnet za motor, vreden okrog 15.000 dinarjev. Sum je padel na obdolženca, ki je pozneje priznal tatvino. Po organih LM je bil magnet vrnjen lastniku, Karel Fece je bil v zvezi še z neko pogojno kaznijo obsojen na skupno kazen 6 mesecev zapor.

*

21-letni tovarniški delavec Marijan Hrovat iz Celja je v dnevih od 22. do 25. 5. 1954 poizkusil brez oblastnega dovoljenja prestopiti v območju Dravograd državno mejo in pobegniti v Avstrijo. Zaradi budnosti obmejnih organov mu to ni uspelo in je bil prijet. Kazen 4 mesece zapor.

*

Posestniški sin R. F. iz Razdelja, občina Strmec, je lani avgusta vzel pred gostilno Kolar v Ivenci okrog 15.000 din vredno možko kolo, last Jožeta Jamniška. Kazen 1 mesec zapor.

*

22-letni delavec Anton Naglič iz Crešnov pri Zrečah, že predkaznovan, je 31. 12. 1953 v menzi tovarne kovanega orodja v Zrečah z nevarnim orodjem lahko telesno poškodoval Ljubana Naraksa. Ob isti priliki in na istem mestu je ograbljal z resno grožnjo varnost Roberta Lamuta s tem, da ga je z nožem sunil v levo ramo, pri čemer mu je prerezal skupljaj, srajco in dve majici, medtem ko ga telesno ni poškodoval. 20-letni Jože Hren, priučenik kovač, zaposlen v tovarni kovanega orodja v Zrečah, je ob isti priliki zamahnil s steklenico z namenom, da bi udaril po glavi Roberta Lamuta, kar pa je ta preprečil. Oba sta bila obsojena. Naglič, ki je znan v svojem kraju kot predrzen razgrajatelj in pretepač ter bil zaradi silstev že kaznovan, bo sedel 1 leto, Hren pa je dobil pogojno kazen 10 dni zapor.

*

23-letni mehanik Vladimir Šober iz Maribora je prestajal zaporno kazen v celjskih okrožnih zaporih leta 1953. Meseca novembra je bil odpučen. Med prestajanjem kazni se je seznanil s soobsojenim Viljemom Belšakom iz Slov. Konjic. Po izpustu s prestajanja kazni se je Šober podal na dom k Belšakovim ženi. Rekel ji je, da prihaja po naročilu njenega zaprtega moža, ki je njemu naročil, da naj mu prinese njegove škornje in jahalne hlače. Belšakova mu sploščka ni verjela, pozneje pa mu je na prigovarjanje stvari izročila. Šober pa to ni nesel Belšaku, temveč si je stvari prislustil in uporabil zase. Obsojen je bil na 4 mesece zapor.

*

23-letni Ivan Borak, delavec, je dne 7. 8. 1951 vzel iz nezaklenjene omare svojemu sostanovalcu Francu Luku v Stora 1257 industrijskih bonov in nekaj gotovine. Kazen 14 dni zapor.

IZPOD BOHORJA

Kozjansko na Ostrožnem

Zveza borcev v Kozjem organizira partizanski zbor na Županovem bregu pri Vetrniku dne 8. avgusta, za katerega je napovedalo Senovo 200 udeležencev z godbo, tako da bo že pripravla Kozjanskega k pohodu na Ostrožno kar veličastna.

Zveza borcev Lesično bo pa v okvir proslav občinskega praznika in pod geslom »Vsi na Ostrožno!« vpletla dne 15. julija izlet svojega članstva na Oslico, kjer so še danes vidni sledovi strelskih zaklonišč iz narodnoosvobodilne borbe.

»Kovačev študent«

je napolnil dvorano v Kozjem. Posebno iz okolice je bila udeležba velika. Tovariši Karel Marinšek je s svojim nastopom opogumil gledališko družino, da se bo po daljšem odmoru spet vrnila na delo. Poleg Stanka Perca z dvema vlogama se je vrnil Franc Sinkovič, obema se je pa pridružil mlada učiteljska trojica Klančnik, Bizjak in Adričnik. Občinstvo je sprejelo igralce s simpatijo, glasbeni strokovnjaki so še dodali, da so bile tudi pevске točke na višini, prizori so se odvijali gladko.

Fluorografiranje

je v občini Lesično popolnoma uspelo. Razsežni okoliš Prevorje je prišel stodstotno, iz okolišev Drenskega rebra, Gostince, Lesičnega, Pilštana in Zagorja je pa manjkalo le 14 oseb, ki so bile priklenjene na bolniško posteljo. Rentgensko slikanih je bilo 1912 prebivalcev. Štab sam je izjavil, da je na takšno udeležbo malokje naletel in če še pomislimo, da je več naselij v strmini in hribih, je odziv še bolj razveseljiv.

Zgrešen način kritike

Pred leti je opravil Stenčar na Kozjanskem mnogo koristnega. Posebno, kadar je šlo za napredek naše vasi, smo radi čitali, kako so se izmenjavala mnenja in predlogi. Na Stenčar so se pa včasih vtihotali tudi pisanja, ki so se vgrlezala v zasebno življenje posameznikov in iskala zadoščenja v osebnem maščevanju.

...in zaledja

V Podčetrtru so ustanovili Turistično-Olepeševalno društvo

Ze lani je bilo sklenjeno, da se v Podčetrtru ustanovi Turistično-Olepeševalno društvo. Kraj zahteva, da se mu posveti posebna pozornost, zato je bila ustanovitev takega društva nujno potrebna.

Ustanovni občni zbor je bil 19. junija.

Solski upravitelj Mikulič je v uvodni besedi objasnili pomen, namen in naloge društva. Udeleženci so pravila v celoti prejeli in obljubili, da bodo društvo podpirali.

Podčetrtek je bil v preteklosti znamenit, zato je zgodovinsko zanimiv kraj. V sedanosti je tudi gospodarsko zelo važen. Nedavno je v trgu zasvetila elektrika. Toda znameniti grad nad trgom je še vedno napol zapuščen, ker tam gori ni pitne vode.

V bližini trga izvira topla in radioaktivna voda. Sedaj jo v sodih vozijo v Zagreb, ob izviru samem pa ni niti toliko urejenega, da bi se lahko kopali. Voda ima 32 stopinj. Poleg tega so raziskovanja tal pokazala bogata najdišča

VELENJSKI RUDARJI GRADIJO NAJMODERNEJŠO ŠOLO V DRŽAVI

Tokrat gre zares. Zbiralna akcija je naletela pri rudarjih in prebivalcih na lep odmev. Zlasti so se izkazali okoliški prebivalci, medtem ko bližnji niso imeli toliko razumevanja.

Na gradbišču nove šole je živahno. Rudarji, nameštenci, kmetje, gospodinjje in mladina po napornem delu v službi, prihajajo na gradbišče. Od 31. maja, pa do 15. junija je bilo na gradbišču 423 prostovoljcev, ki so opravili nekaj manj kot 2000 prostovoljnih ur. Solo-obvezna mladina je tudi zelo postrtovalna. Nad 700 otrok je doslej delalo skupaj 4.334 ur.

Tako ob prizadevnosti velenjskih rudarjev in zavednih Velenjčanov ter okoličanov raste v Velenju nova šola, ki bo imela 16 svetlih, modernih in zdravih učilnic.

MLADINSKA BRIGADA HEROJA MALENSKA V VELENJU

Nad Velenjskim jezerom je skupina šotorov, okoli katerih je vzoren red. Ko se jim približaj, te že ustavi dežurni in pojasni, da brigadirji pomagajo pri gradnji nove šole.

Zapustil sem njihovo prijazno taborišče in šel na gradbišče. Med množico ljudi sem jih kmalu spoznal. Vsi v enakih uniformah in nasmejanih lic. Dnevno delajo šest ur in prehitujejo drug drugega, saj si hočejo priboriti zlate značke. Preostali dnevi čas je bogato izpolnjen. Poslušajo politična in vzgojna predavanja, prireajo izlete in obiskujejo letni kino. Pa tudi športa in iger ne manjka. Uprava rudnika je njih desna roka in jim nudi, kar se le da.

Po treh tednih bo prva izmena odšla in nastopila bo druga. Prav je, da ravno mladina pomaga graditi tako važno kulturno stavbo. Pri tem se bo uveljavil rek: »Mi gradimo šolo, šola gradi nas!«

-ov-

rud, toda raziskavanja so obstala. V Olimpu so raziskavanja zastala zaradi premajhnega zanimanja lokalnih faktorjev. Obeta se obsoletska železnica, ki naj bi zbudila te kraje.

Veliko nalog torej čaka novoustanovljeno društvo. Zastopnik iz Celja jih je vzpodbudno nagovoril. Izvolili so odbor s tov. Strahovnikom na čelu. Društvo bo skrbelo, da bo trg zopet oživel v tisti meri, kot je živel takrat, ko je bil ena izmed najznamenitejših točk med Celjem in Brežicami. Podčetrtek mora poleg Kumrova in Bistrice ob Sotli zavzemati dostojno mesto.

GIMNAZIJA V VELENJU OPRAVLJA KULTURNO POSLANSTVO

V dneh od 10. do 18. junija so pripravili v prostorih Rudarskega doma Velenje zelo uspešno razstavo ženskih ročnih del, pisanih izdelkov in risb. Prav viden je bil uspeh v risbah. Razstavo je obiskalo nad tristo ljudi. Obiskovalci so bili naravnost presenečeni nad okusnostjo in izvedbo.

Zelo marljiv je tudi pevski zbor gimnazije, ki ga vodi gimnazijska učiteljica Kmeclova. Zbor je nastudiral 28 narodnih in umetnih pesmi. Ze dvakrat je nastopil v Velenju. Zbor je kot celota ubran. Glasovi so posebo topli v nižjih legah. Posebnost so recitacijski vložki, v katerih dijaki napovedujejo in razlagajo pesmi. Nastopili so še v Dobrni, Pesju in St. Ilju pri Velenju. Vseposod so želi veliko odobravanje.

-od-

Z GOMILSKEGA

Velika katastrofa, ki je zajela precejšnji del celjskega okraja, je pri nas zbudila veliko sočustvovanje. Pri občinskem ljudskem odboru je bil takoj formiran štab za pomoč poplavljenecem, ki je takoj začel z zbiranjem denarja in živil. Do sedaj so ljudje darovali nad 53.000 din, 2300 kg krompirja, 130 kg fižola, 42 kg masti. Kolektiv obrata »Beton« na Gomilskem pa je zbral nad 30.000 din.

*

V nedeljo so množične organizacije priredile proslavo v čast Tedna matere in otroka. Na proslavi je nastopal gasilski ženski pevski zbor, ki je žel posebno priznanje za nekatere pesmi.

Odpadni SVINEC kupimo vsako količino po najvišji ceni.
Odpadpromet Laško

Društvo »Partizan« je nastopilo s telovadnimi točkami, medtem ko je šolska mladina sodelovala z deklamacijami. Za vse otroke do 15. leta starosti je bila prirejena prijetna zabava, za kar imajo največ zaslug žene iz Sv. Matevža in deloma tudi z Gomilskega.

M.

IZ SMARTNEGA OB PAKI

Izpite so polagali

Oni, ki so posejali tečaj PAZ, so zadnji petek polagali izpite. Ti so se vršili pod vodstvom tovariša Bervarja, okrajnega referenta za PAZ in so trajali od zjutraj do poznega večera. Da so obiskovalci na tečaju res nekaj pridobili, se vidi iz tega, da so bili 3 odlični, 11 prav dobrih, 26 dobrih in le trije zadoštni. Dva sta bila opravičeno odsotna. Upamo, če bo potreba, da se bodo vsi ti v praksi dobro izkazali.

Podmladkarji RK za svoje tovariše

Tukajšnji podmladkarji Rdečega križa so takoj po nesreči, ki je zadela celjski okraj, začeli pridno zbirati obleko, perilo in denar za poplavljenice. Nabrali so 2 zaboja še res dobre obleke in jo odposlali tovarišem v Vojnik. 2180/din pa na šolo Strmec, ki naj kupi v začetku šolskega leta zvezke in svinčnike tistim tovarišem, ki so bili najbolj prizadeti.

VITANJE BREZ STALNEGA ZDRAVNIKA

Vitanje je trg, ki je precej oddaljen od mest in prometnih zvez, združuje pa velik teritorij ob vznožju Pohorja. Zelo težko je tam glede zdravniške službe. Kraj nima stalnega zdravnika, ki bi skrbel za zdravje prebivalstva v eni največjih občin v okraju. Vitančani se zelo zavzemajo za nastavitve stalnega zdravnika v Vitanju in upajo, da bo Svet za zdravstvo pri OLO Celje njih željo in potrebo upošteval.

REČICA PRI LAŠKEM ZA POPLAVLJENCE

Prva je pristopila k zbiranju pomoči tukajšnja organizacija RK, ki je zbrala 17.530 din. Lepo je bilo, ko sta dve stari, ženici Zidanskova in Galunova, ki že imajo preko 7 križev, zbirale darove po hribih, kar je znak globokega razumevanja za pomoč ponesrečencem. Stara sključena upokojenka Cvirmova iz Hude jame pa je sama prinesla svoj prilog, ker je takrat, ko so zbirali ni bilo doma, ni pa hotela izostati. Tukajšnja Kmetijska zadruga je iz svojega premoženjskega sklada prispevala 100.000 din, poleg tega pa so odborniki zbirali semena za poplavljenice. Zaostali niso rudarji, ki so šli v nedeljo, dne 20. 6. t. l. prostovoljno na delo in so produkcijo, ki predstavlja milijonsko vrednost, poklonili ponesrečencem. Vsem darovalcem v imenu ponesrečencev izreka zahvalo odbor RK Rečica.

K. J.

Fran Roš:

Ilustracija: Hartman

Žena ob vagonem oknu

V temnem vagonu mi je sedela nasproti, v kotu ob zaprtim oknu. Zunaj je bila noč, polna drobnih, tudi v juliju hladnih zvezd.

Nisem ji mogel videti v obraz, zakrit s plaščem, ki je visel tik okna. Zavita je bila v odejo in izpod nje se je prikazovala obleka, ki se mi je zazdelo črna, kadar jo je oblika svetloba luči ob progi ali pa sem si prižgal cigareto. Tedaj sem videl tudi obrise drobne postave, te že gotovo stare žene. Na polici nad njo je ležal kovček in na njem šopek cvetja. Morda je ves ta čas spala, morda tudi ni.

Tako sem jo našel tu že, ko sem v Zagrebu prestopil v ta vlak. Bil je to vlak povratnikov, ki so se po štirih letih pregnanstva vozili iz Srbije in Hrvaške na osvobodjene domove zdaj v juliju petinštirideset.

Noč zunaj je polagoma bledela in že so se razločevali obrisi hribov, drevja in hiš, zdaj in zdaj se je sinje zalesketala tudi savska gladina.

»Vsak čas bomo na Slovenskem, bomo preko Sotle,« je dejal nekdo v vagonu in več glav se je nagnilo k odprtem oknom. Toda žena s skritim obrazom se ni ganila.

Vlak je brzel že mimo Brežic in ravnina se je vse bolj izvijala mraku. Že so se dovolj jasno videle hiše, plo-

da je mati Milana Marčiča. Spominjala se me je še. Kmalu mi je pričela mirno pripovedovati svojo zgodbo:

»Iz Srbije se vračam zdaj sama, brez moža. Kot preživetka sva skromno živela v samotni vasi blizu Gornjega Milanovca in ljudje tam so nama bili dobri. Rad je pomagal srbskim partizanom, pošiljal jim poročila, bil je zelo vnet za osvobodilno stvar. Tisto noč pa, bilo je spomladi štirinštiridesetega, so dražinovski bradaci vdrl v našino sobo. Z divjim krikom so ga dvignili iz postelje in odvedli v samih spodnjih hlačah in srajci. Hotela sem z njim, toda na prag so mi postavili četnika. V brezumnem strahu sem obstala ob vratih. Kmalu sem zaslislala iz teme njegov krik, kratak, a strašen, in v trenutku kakor s koljaškim nožem odrezan. Na vasi so besno zalajali psi. Mimo strazarja sem planila h gozdu tik za vasjo, od koder je bil jeknil njegov krik. Videla sem, kako so iz gozda stopile sence treh ljudi, morilcev mojega moža. Zadnji lunin krajec je medlo svetil, psi so zalajali, v nobeni hiši ni gorela luč. Blo-dila sem med temačnim drevjem in grmičjem, tipala sem z nogami in rokami. Končno se mi je zazdelo, da vidim košček beline njegove srajce. Ležal je vznak tik mogočnega hrasta. Bil je še tople in ves moker od lastne krvi, ki je tudi ležal v njej. Na vratu je zevala strahotna rana. Ob njegovem truplu sem prebedela vso tisto dolgo, grozno noč in vsa njena tema je dšlala po njegovi ubogi krvi. Psi so lajali. Govorila sem mu. Zajokati nisem mogla, da bi si spro-stila grlo. Pričelo se je da-niti in zdaj šele sem razloč-no videla njegovo rano, nje-gove mrtve, s krvjo polite oči. Vsa premažena sem se opotekala v vas, k ljudem. Obraz, obleka, roke in noge so mi bile polne njegove krvi. Vrnila sem se z ljudmi, ki so me mirili, a so sami vpihli v bolečini nad njim. V gozdu smo ga umili in ga v krsti odnesli na vaško pokopališče. Nato sem hudo zbolela. Komaj sem si rešila življenje, čeprav mi po vsem tem ni bilo nič do njega. In zdaj se vračam sama. Ob moževega groba k sinovemu grobu. Zdaj bo-mo kmalu v Laškem. Tam mi je dom, dom brez svojcev, dom s sinovim grobom. Tu, glejte, mu prinašam cvetje z očetovega groba.«

Dvignila je prst h kovčku na polici, k šopku na pol razcvetelih rdečih vrtnic in nageljnov.

Spet je zrla trudno kakor v prazno daljino. V obeh ni imela solze, saj jih je že vse do zadnje izjokala in ni ničesar več terjala od življenja. Le misel, da je veliko nasilje nad ljudmi in svetom do kraja zrušeno, ji je bila še ljube-lja, ko sva se z besedami dotikala vojne in njenega izida. Vračala se je v domo-vino, ki so ji v njej tekla mlada leta in jo obdarovala s koščkom rodbinske sreče. Sem so jo že priklepali spomini, a ob njih ji ni bilo več težko, tako zelo se ji je bila že oddaljila vsa preteklost zdaj, ko je stala na robu svojih dni sama.

Tako sem sklenila in to mi bo prvo: Moža bom dala prepeljati k sinu na pokopališče in kmalu se jima pridružim še jaz. Prijetna mi je misel, da bomo tako končno spet skupaj. Kakor smo bili tedaj... Vendar drugače zdaj. Vsaj za takšno srečo me življenje ne bo moglo opehariti... Tu smo!»

Ob Savinji, pod sončno in toplo zelenimi hribi je ždelo mestece. Njegove prve hiše so stale tam in skoraj vse so kazale težke rane v zidovju. Tam na njivi je zevala globoka jama. Tu povsod so še nedavno padale goste bombe, namenjene bližnjemu železniškemu mostu.

Vlak je počasi zapel čez reko. Ječ se je pod njim upogibal most, še na pol razbit, brez ograje in z vseh strani podprt. In prav zdaj, onkraj njega, se je prikazalo pokopališče...

»Glejte, tam!« je zastokala starka in ostrmelja z očmi, kakor da jim ne more prav verjeti.

Videl sem pokopališki vogal, ki je pred osemindvajsetimi leti dal Milanu zadnje domovanje. Ta je bil zdaj en sam široko razprostrti lipjak, ki ga je izdolbila bomba. Niti pokopališke zidu tu ni bilo več. Okrog prodnatega praznega lijaka so ležali razbiti in prevrnjeni nagrobni spomeniki. Med njimi je okleščena cipresa, morda prav tista, ki je nekoč delala senco Milanovemu počivališču, molela v zrak svoje tanke, suhe korenine.

»Se njegov grob so mi vzeli!« je dahnila starka in skrlila obraz v roke, ki so se ji vse tresle.

Milan Marčič! Prva velika vojna je ubila njegovo dvajsetletno življenje, ki mu je utegnulo komaj tako bore malo dati. Nato je več kakor četrto stoletja trohnel v zemlji, ko bi bil ves ta čas moral živeti, kakršen je bil: tiho nasmejan, željan lepote, pravice in sreče. Kroglja mu je prevrtala glavo s kodrastimi lasmi, potem ko jo je bil komaj nekajkrat sklonil k dekletu v poljub,

ko se mu je tam na samotni stezi ob Savinji razcvetela prva študentovska ljubezen.

In niti druga velika vojna ni mogla iti mimo njega, mimo že davno mrtvega. Odprla mu je grob in mu ga vzela. Bedne ostanke njegovih koščic je v divjem vrtincu pognala iz zemlje pod staro, še vedno svetlo sonce in mu jih razpršila vsenaokrog: po travnikih in poljih, nad mestne hiše, pa še v reko in tja v gozdni grič.

Njegova mati ob oknu je dvignila glavo in globok pogled ji je obstal na meni. Segla je po moji roki:

»Njegov tovariš ste bili...«

Morda je bilo to edino, kar ji je še ostalo.

Ljudje v vagonu so zapeli veselo pesem. Od nekega iz vlaka so se vanjo mešali glasovi harmonike. Ob oknih so se gnetle glave, ko smo obstali pred postajnim poslopjem.

K izhodu je trudno korakala starka s kovčkom v roki in s šopkom cvetja, ki ga ne bo imela kam položiti. Nihče se ni ozrl k njej.

ALI VESTE...

1. — koliko denarja so Amerikanci med vojno potrošili za atomsko bombo?

2. — kdo je povzročitelj pegavice?

3. — za pomen besede bumerang?

1. — Amerikanci so med vojno potrošili za atomsko bombo 2 milijardi dolarjev. Ako bi imeli ves ta denar skupaj v samih tisočdolarskih bankovcih, bi jih bilo za štiri »kupčke«, od katerih bi bil vsak visok tako kot ljubljanski nebotičnik.

2. — Povzročitelj pegavice je Rickettsija-Prowazeki, t. j. strup, poimenovan tako v spomin na dva raziskovalca pegavice, ki sta se pri svojem delu okužila in oba za pegavico umrli. To sta bila angleški biolog Howard Taylor Ricketts (1871—1910) in nemški biolog Stanislaus Prowazek (1875 do 1915). Samega povzročitelja pa prenašajo bele uši, ki so že oblezle in opikale pegavično bolnega človeka.

3. — Bumerang je povratni kij, slavno metalno orožje Avstralcev, o katerem pravijo, da se po metu povrne k svojemu gospodarju, seveda ako je metalec zgrešil cilj; sicer je jasno, da pade bumerang poleg plena na tla. Vendar nobeno avstralsko plemo tega orožja ne imenuje »bumerang«. Ime je nastalo iz besede »woomera«, ki pa pomeni prožilo. To, kar mi imenujemo bumerang, imenujejo Avstralci »parka«, tudi »vagno«, ali »kaili«, le ne bumerang; vendar je to ime sedaj prešlo že v literaturo in ljudsko zavest in je boljše, da obstanemo pri njem. Zmotno pa je tudi mnenje, da je bumerang omejen le na Avstralijo; najdemo ga namreč tudi v nekaterih predelih Prednje Indije, v Gudžeratu in tudi na Vzhodu; če sodimo po stenskih slikah je bil v stari Asiriji celo redno armadno orožje.

NAŠIM NAROČNIKOM

Do konca tega meseca bodo vsi naši naročniki, ki še dolgujejo naročnino za letošnje leto, prejeli v listu poštne položnice.

NAPROŠAMO JIH, DA DOLGUJOČI ZNESEK TAKOJ NAKAŽEJO, NAJKASNEJE PA DO 10. JULIJA. S tem bodo uredništvu omogočili redno izdajanje lista, ki mora tudi sproti izvrševati svoje dokaj visoke finančne obveznosti do tiskarne.

Upamo, da bodo tudi naši naročniki z razumevanjem storili svojo dolžnost do lista. KDOR DO 10. JULIJA NAROČNINE NE BO PORAVNAL, MU BOMO LIST USTAVILI, DOLŽNI ZNESEK PA PRAVNO IZTERJALI.

Naj ne bo med naročniki nikogar, ki bi z pavzornim odnosom do lista povzročil sebi in nam nepotrebno delo in stroške. Uprava.

NAŠIM SODELAVCEM IN DOPISNIKOM

Naše sodelavce in dopisnike opozarjamo, da bomo odslej iz tehničnih razlogov sprejemali prispevke za list najkasneje še v sredo do 12. ure. Prispevki, ki bodo prišli v uredništvo v ponedeljek in torek, bodo imeli prednost pri objavi.

Dopisi, ki jih bo uredništvo sprejelo po tem roku ali celo v četrtek, kakor tudi prispevki, ki jih nekateri dostavljajo v tiskarno mimo uredništva, bodo prišli v poštev za objavo šele naslednji teden, seveda razen zares izjemnih in nučnih primerov.

Prosimo naše sodelavce in dopisnike, da omenjeno navodilo upoštevajo. Uredništvo.

Jubilej šoštanjskih gasilcev

V okviru Okrajnega gasilskega festiva v dneih 10. in 11. julija 1954 bo v Šoštanju proslava 75-letnice ustanovitve Prostovoljnega gasilskega društva Šoštanj-mesto. Društvo je najstarejše v okraju in ima za seboj bogato zgodovino plodnega gasilskega dela. V tridesetstoletni dobi svojega obstoja so člani društva sodelovali pri gašenju nešteti požarov v bližnji in daljni okolici. Prav tako so reševali ob številnih poplavih, posebno agilni pa so bili ob priliki le-tošnje katastrofalne poplave, ko so v nevarnosti za lastno življenje reševali iz besnečih valov številne družine in njih imetje.

Članstvo je dobro izvežbano, ima

poleg članskih tudi žensko deseterino in pionirje ter je zadnja leta uspešno tekmovalo na vseh okrajnih in republiških tekmovanjih. Društvo je tehnično dobro opremljeno, manjkala mu je samo še sodobna tipizirana gasilski avtomobil, ki pa bo z agilnostjo članstva, s podporo prebivalstva in predvsem ob pomoči ljudske oblasti ob jubilejnem letu nabavljen in predan svojemu namenu.

Zadnja vojna tudi društvu ni prizanesla in je darovalo življenje za svobodo domovine devet njegovih članov. Tem svojim tovarišem bodo gasilci na dan proslave odkrili spominsko ploščo, ki bo vzdana na gasilskem domu.

S. L.

ZANIMIVOSTI

Zakon — v luči sodne statistike

Pogled v spise sodišča marsikdaj odkrije kakšno zanimivo reč. Pravzaprav so to številke in suhoparni opisi, toda vsebina, to se pravi srž, je kaj pestra in lahko marsikomu, ki ima kolikaj domišljije, dosti povedo.

Ko danes obenem pišemo, kje, v katerih deželah imajo največ ločitev zakona, so bili na prvem mestu Američani, potem Avstrijci itd. Če bi primerjali te podatke z našimi, zlasti s celjskimi, bogme, se nimamo pravice norčevati iz njih. Tudi pri nas so lahkoživci, ki cenijo zakon kot suknjo, ki jo jutraj oblečeš, zvečer pa slečeš.

Poglejmo, kak preprih je lani vlekkel med zakonci našega okraja: Okrajno sodišče je v letu 1953 sprejelo 276 tožb za razvezo zakona. K sreči je sodišče upoštevalo le 71 primerov, da je zakon razveljavilo.

KAKSNI SO LJUDJE, KI SILIJO NARAZEN?

Večinoma so to mladoporočenci. Največ razvez zahtevajo pari, ki so skupaj od dveh do pet let. To se pravi, da je pri nas preizkusni most dolg pet let. Poleg tega so k sreči to večinoma pari brez otrok. Med temi so tudi čisto otročji parčki, ki brez premisleka gredo tožiti malenkostne zakonske zdrahe na sodišče. Nekaj je takih, ki so po nekajkrat vložili tožbo, pa pobegnili in jo preklekali, preden jih je sodnik poklical predse.

KAKSNI SO VZROKI?

Vzroki, ki jih navajajo za razvezo, so različne prirode. Pretežna večina se pritožuje na nezno stanje, naveličnost itd. (Naveličnost ne imenujejo dobesedno, toda izgovori dišijo po tem

vzroku.) Na drugem mestu je prešuštvo, to se pravi, skakanje čez plot. Na tretjem mestu je grobost. Teh primerov je verjetno veliko več, pa jih zakonski tovariši, ki so pod »knuto«, ne prijavijo, ker so v strahu. Take ločitve bi bile še najbolj upravičene. Potem se vrstijo drugi vzroki, kot so neizpolnjevanje zakonskih dolžnosti, nerodovitnost, pijančevanje, slaba skrb za družino itd.

Pribiti je treba, da v večini primerov botruje alkohol. Brezcilnost, nepremišljenost in nekarakternost pa so tudi neredki bratranci.

KDO JE KRIV?

Možje: Mea culpa. V polovici vseh primerov so krivi možje, največ s pomočjo alkohola in mišljenja, da smejo, česar žena ne sme.

Ženske: V republiškem merilu so kaj pohlevne. Komaj 10% krivde pade na njih, toda le v republiškem merilu...

Celjanke: Te so hujše. Okrajno sodišče izkazuje, da pri vseh primerih sicer spet nosijo zastavo možki s polovico. Žene imajo na plečih eno tretjino in to, kar ostane od polovice in še tretjino, to je obojestranska krivda.

Tako je torej s to rečjo. Ni preveč prikupna ta-le statistika. Se pravi, da med nami leta veliko robatežev, prešuštnikov in podobnih »skritih riht« in da je bore malo »mučnikov« in »žrtev velike, slepe ljubezni«, kakor radi pred javnostjo opravičujejo svoje letanje z zakonskimi skrivnostmi na sodnjo, ki je postala neke vrste »moderna spovednica«. K sreči — in tako je prav — da so »spovedniki« strogi možje, ki največkrat po »nauku« dajo svojim grešnikom še pokoro v obliki povračila sodnih stroškov.

Najbolj gnusna žival — božanstvo

Primitivni narodi, ki si naravo razlagajo po svoje in vse, kar jim je nerazumljivo, častijo s spoštovanjem, pa tudi s strahom in celo z grozo. Med afriškimi živalskim svetom je krokodil najbolj odurna žival. Je zahrbtna ropav-

ovco položijo na breg, potem pa v spoštljivi oddaljenosti, ki je brez dvoma tudi varna razdalja, prisostvujejo obedu njihovega božanstva. Nekateri teh krokodilov se popolnoma udomačijo in dovolijo, da se jim črnici približajo. To pa

rica, ki dostikrat ugrabi in požre marsikatega črnca. Ker je krokodil težko ugonobljiv in mu črnici s svojim pomankljivim orožjem ne morejo hitro do živega, se te živali ljudje zelo bojijo. Nekatera plemena, zlasti tista, ki bivajo v bližini tropskih rek in močvirij, kjer kar mrgoli krokodilov, častijo krokodila po božje. Prinašajo jim žrtve v obliki živih domačih živali. Zvezano

kljub udomačenosti ni vedno brez nevarnosti, ker kdo ve, kaj oklepnika lahko premoti.

Na sliki je eden teh udomačenih trdo-kožnikov, ki mu bržčas dobro de, da ga njegov častilec boža in mu daje hrano. Slika je posnel naš rojak Lenart, ki je vrsto let preživel v Afriki. Posnetek je bil narejen ob jezeru Viktorija v deželi Uganda v južnovzhodni Afriki.

Kako nekaterim mineva življenje

Dva potrepeljiva in odkritosrčna človeka, Anglež in Amerikanec, sta se lotila naloge in izračunala, v kaj vse sta »zabila« svoje življenje.

Anglež je ugotovil, da je pri 73 letih življenja 28 let spal, 12 let je preživel v pisarni, 6 let v raznih poslovnih prilikah, 3 leta je porabil za osebno higieno, 2 leti za razgovore s svojo ženo, 7 let za razgovore s prijatelji, 3 leta za kajenje in 4 leta za čitanje časopisov.

Poleg tega je zapravil dve leti s čakanjem pred uradi in trgovinami, tri leta pri krojačih in po brivnicah, štiri leta za »razne ljubavne posle«, 521 dni za misli o nevažnih stvareh, 325 dni za prepire z ženo in za vpitje nad otroki.

Amerikanec je podatke zbral drugače: 11 let je čital, 10 let predsedel v kinu, 9 let v avtomobilu, 4 leta okoli raznih nabav za hišo, za ljubezen je porabil

2190 dni, a za pedikiranje 3000 dni, za vezanje kravate in česanje pa 45 dni.

Zanimivo pri obeh je, koliko časa sta porabila za smeh. Anglež 34 dni, Amerikanec pa 78 dni.

KJE JE NAJVEČ LOČITEV ZAKONA?

Če govorimo o ločitvah, potem vedno mislimo na Francijo, ker smatramo, da je tam največ ločitev zakona. Toda statistika je dokazala, da se Francija v resnici nahaja šele nekje na zadnjem mestu. Največ ločitev imajo Amerikanci. Tam se izmed tisoč sklenjenih zakonov loči gotovo okoli 90 parov. Sledijo jim Danci s 43 ločitvami na tisoč parov, potem Švicarji s 40 ločitvami na tisoč zakonov. Francozi, ki so toliko obrekovani, pa imajo komaj 27 ločitev na tisoč sklenjenih zakonov.

tovi, ceste, ruševine zidovja, razbiti vagoni ob progi. Otroci v vlaku so oživali v vedrem čebljanju, glasovi odraslih so se razgibali v spominih in načrtih za prihodnost.

Na vzhodu tam za nami je rahlo pričela rdeči zarja in njen prvi svit se je dotaknil vagonskih oken.

Tedaj se je zganila. Odgrnila je z obraza plašč in se samo z očmi ozrla po okolici, za hip tudi name, nato pa venkaj v nastajajoče jutro.

Njene ugasle oči, sive kakor hladen pepel, so gledale v prazno, kakor da se ničesar ne oprijemljejo. Izpod črne naglavne rute so se ji srebrihi redki lasje. Na njenih izsušenih, kakor prstenih ličjih ni bilo trzljaja, ki bi bil razodeval odsev čustva ali misli. Ta starka, tako se je zdela, se je vračala, ne da bi ob svidenju z domovino imela kaj pričakovati.

S koščeno roko, prepreženo s temnimi žilami, si je otrla brezkrvna lica in jih skrlila nazaj pod viseči plašč.

In vendar te oči niso bile mrtve. V potezah tega obraza je bilo še nekaj, kar me je na nekoga spominjalo. Ali ne na mojega sošolca Milana Marčiča in njegovo mater, ki ji je bil čudovito lepo podoben? Da, takrat podoben, ko je bila tudi sama še mlada in močna v ljubezni do življenja. Ta starka, da bi bila Milanova mati, ki sem jo po sinovi smrti še nekajkrat srečal?

Milan Marčič je bil bister, vesel, pogumen fant. Iz šolskih klopi je moral v avstrijske vojake in na soško fronto. Rad je sanjaril, kako se tam prebije na drugo stran in do srbske vojske nad Solunom. Toda s prestreljeno glavo je leta sedemnajstega izdihnil v tržaški bolnici. Edinec je bil svojim staršem in prepeljali so njegovo truplo v Laško ob Savinji, na pokopališče domačega kraja.

Domislil sem se junija enainštiridesetega leta, ko se je prav po tej progi v obratni smeri proti Srbiji pomikal vlak z zasoljenimi, mrklimi družinami, obsojenimi na izgon z domov. Tudi tedaj sem potoval mimo Milanovega kraja in mislil na prijatelja, ki je njegov grob ostajal v domači zemlji. Tedaj sem se v Laškem tik pred železniškim mostom čez Savinjo dvignil do zamrežene line v živinskem vagonu in pogledal na pokopališče tik proge. Tam v vogalu ob zidu je sameval Milanov grob. Dotaknil sem se ga z bežnim pogledom, ki je medtem vlak hitel v neznanost. Ali bom po porazu fašizma lahko živ obiskal prijateljev grob, tako sem ugibal tedaj.

Zdaj po štirih letih sem spet gledal Savinjo in svetlo igranje njenih poskočnih valov. Bilo mi je, kakor da sem ob tej veseli reki spet srečal svojo mladost. Zdaj sem občutil: resnično sem doma.

V Savinjo je zrla tudi starka in ko so se ji lica rahlo ogrela, sem vedel,

